

การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่:
การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ
กิตติพันธ์ เครือแพทย* และ เกษตรชัย และหิม
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย

The Future Continuation of the Chinese New Year Festival
of Chinese Thai Youth in Hat Yai: Support of Governmental
Organizations

Kittinan Krueaphat* and Kasetchai Laeheem

Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 9 January 2021

Revised 9 October 2021

Accepted 25 October 2021

คำสำคัญ

การสืบทอด

เทศกาลตรุษจีน

เยาวชนไทยเชื้อสายจีน

ขนาดใหญ่

การสนับสนุนของภาครัฐ

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพประเภทปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน แบบเจาะจง (Purposive) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาสรุป ตีความ และจัดหมวดหมู่ และนำมาวิเคราะห์กับแนวคิด ทฤษฎีและวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐของหาดใหญ่มีการสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ การวางแผน และการประสานงานเพื่อให้เกิดการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้ยังพบประเด็นใหม่ ๆ ในการสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดตรุษจีนที่สอดคล้องกับยุคสมัยมากขึ้น เช่น การเปิดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การผลิตสินค้าที่ระลึกทางวัฒนธรรม เกมทายคำถามชิงรางวัล จิตรกรรมดิจิทัล และการเปิดเวทีแสดงความคิดเห็น

* Corresponding author

E-mail address:

kittinan.krueaphat@gmail.com

Keywords:

Inheritance,
Chinese New Year Festival,
Chinese Thai Youth,
Hat Yai,
Governmental Support

Abstract

The purpose of this paper is to study the support of governmental organizations for the future continuation of the Chinese New Year festival among Chinese Thai Youth in Hat Yai. Qualitative research is used with the phenomenological approach in conducting the study. 15 key informants were selected from purposive selection, and they were interviewed in a semi-structured format. Then, the interview data were analyzed with content analysis for interpretation, categorization, and summary. The result found that governmental organizations in Hat Yai currently support the policy, budget, operational plan, and coordination. However, this study discovered new issues in supporting the future continuation of the Chinese New Year festival, for instance, knowledge transfer, cultural souvenir production, quiz game, digital painting, and platforms for expressing opinions.

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

หาดใหญ่ ถือได้ว่าเป็นเมืองที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจการค้าขายเนื่องมาจากการอพยพครั้งใหญ่ของชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การอพยพระลอกใหญ่ที่ส่งผลให้เกิดสังคมจีนขนาดใหญ่ในหาดใหญ่คือการอพยพเพื่อเป็นแรงงานในการบุกเบิกเส้นทางรถไฟสายใต้ในปี พ.ศ. 2458 เมื่อเวลาผ่านไปชาวจีนที่อพยพมาเป็นกรรมกรใช้แรงงานเริ่มมีฐานะที่มั่นคงมากขึ้นจึงเกิดเป็นธุรกิจการค้าขายที่ปัจจุบันสามารถพบได้จากชุมชนตลาดกิมหยงที่มีชื่อเสียงในการจับจ่ายซื้อของในหาดใหญ่ นอกจากนี้สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้จากการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในหาดใหญ่คือการนำเอาวัฒนธรรมจีนมาพร้อมกับการตั้งถิ่นฐานด้วย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวจีนโพ้นทะเลที่ว่าชาวจีนเมื่ออพยพไปยังถิ่นที่ใดก็จะนำเอาวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตเจกเช่นเดียวกับบ้านเกิดไปด้วย อย่างไรก็ตาม ชาวจีนโพ้นทะเลในหาดใหญ่ก็ได้ประสบกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมทั้งในมิติการเมืองการปกครองของไทยและเศรษฐกิจแบบระบบทุนนิยมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยม โลกทัศน์และวัฒนธรรมของผู้คน (ศุภการ สิริไพศาล, 2550)

จากการศึกษาการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนในหาดใหญ่ พบว่า ในการอพยพระลอกแรกนั้นชาวจีนโพ้นทะเลในหาดใหญ่สามารถสืบทอดเทศกาลตรุษจีนได้อย่างเต็มรูปแบบ มีการใช้ภาษาจีนเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ลูกหลานจีนโพ้นทะเลสามารถสื่อสารฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่ว และมีธรรมเนียมการปฏิบัติที่เคร่งครัด อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยม โลกทัศน์ และวิถีชีวิตอันส่งผลต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีน ชาวจีนโพ้นทะเลเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากการแต่งงานภายในกลุ่มชาวจีนด้วยกันเป็นการแต่งงานกับชาวไทยในพื้นที่ มีการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีนทั้งในแง่อุดมการณ์ คำสอน พิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณี (Morita, 2007) วัฒนธรรมจีนที่เคยสืบทอดต่อกันมาจึงมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพบริบทที่สอดคล้องกับแนวคิดด้านวัฒนธรรมของ Conn (2004) ชาวจีนเริ่มใช้ภาษาจีนน้อยลงเนื่องจากภาษาไทยสามารถทำการค้าขายและเจรจาต่อรองกับรัฐบาลไทยและชาวไทยได้มากกว่าภาษาจีน จึงเกิดการลืมเลือนของภาษาจีนและเปลี่ยนจากภาษาจีนในการสื่อสารหลักเป็นภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันแทน (ศุภการ สิริไพศาล และคณะ, 2549) ประเพณีตรุษจีนก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและเงื่อนไขต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคืองของหาดใหญ่ทำให้เกิดการลดหย่อนพิธีกรรมที่ละเอียดลออที่ต้องใช้เวลาในการประกอบพิธีกรรมเปลี่ยนมาเป็นการจัดตรุษจีนอย่างรวบรัด ทศนคติของคนไทยเชื้อสายจีนเริ่มเปลี่ยนแปลงเล็งเห็นว่าประเพณีตรุษจีนนั้นต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก จึงไม่ค่อยเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบันที่คน

ต้องทำงานแข่งกับเวลา จึงเกิดเป็นปัญหาการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนในหาดใหญ่ที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน (Buakaew & Janjula, 2015)

จากการวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตรุษจีนในหาดใหญ่ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจีนในหาดใหญ่ตามบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวของเทศกาลตรุษจีนท่ามกลางความเป็นสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงของหาดใหญ่ในบริบทสังคมและวัฒนธรรมจีน อัตลักษณ์ของจีนหาดใหญ่ วัฒนธรรมกวนซี และบทบาทของสมาคมจีนหาดใหญ่เท่านั้น แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนที่ศึกษาผ่านมิติของการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในหาดใหญ่เลย ดังนั้นแล้วจึงเป็นช่องว่างในประเด็นการวิจัย (Research Gap) ในการศึกษาครั้งนี้ นอกจากนี้การศึกษานี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในวิจัยของนักสรีรศาสตร์ เหลียงศักดิ์ศรี (2562) ที่นำเสนอว่าตรุษจีนมีการเปลี่ยนแปลงที่แปรสภาพไปตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรม จึงต้องมีการศึกษาการสืบทอดในแต่ละยุคสมัยและการเปลี่ยนผ่านเพื่อเปิดประเด็นการสืบทอดในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐ หน่วยงานที่มีนโยบายตามหลักบทกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2540) ได้บัญญัติไว้ในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 286 ไว้ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น” ว่ามีการสนับสนุนในปัจจุบันที่เป็นอย่างไร และมีประเด็นใดบ้างที่ควรเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1.2 วัตถุประสงค์

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนหาดใหญ่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นเทศบาลนครหาดใหญ่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัดสงขลา และกระทรวงวัฒนธรรมประจำจังหวัดสงขลาสามารถนำข้อเสนอแนะต่อการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐนำไปปรับใช้ในเชิงนโยบายและการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงได้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาในเรื่องการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนหาดใหญ่ผ่านสถาบันทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา ภาครัฐ ศาสนสถาน และภาคเอกชน โดยเน้นการศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อประชาชน

ในพื้นที่ อย่างไรก็ตามก็การศึกษาครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักเพียง 15 คน โดยเลือกจากเกณฑ์การคัดเลือกที่ได้ระบุไว้ในวิธีดำเนินการวิจัย ว่าปัจจุบันได้รับข้อมูลการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ มากน้อยเพียงใด และนำเสนอข้อเสนอแนะต่อภาครัฐในการพัฒนาการสืบทอดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัฒนธรรม การสืบทอด การสนับสนุนของภาครัฐ และเทศกาลตรุษจีน

2.1 วัฒนธรรม

คำว่า “วัฒนธรรม” นั้นได้มีนักคิดที่พยายามให้คำจำกัดความไว้มากมาย จากการศึกษาเอกสารแนวคิดด้านวัฒนธรรมจากหลายแหล่งงานวิจัย พบว่า นักคิดส่วนใหญ่มักอ้างงานของ Tylor ที่ได้เขียนไว้ในปี ค.ศ. 1958 อธิบายคำจำกัดความของวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสลับซับซ้อน ประกอบไปด้วยความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม กฎหมาย จารีต ขีดความสามารถอื่นๆ และกิจวัตรที่กระทำโดยมนุษย์ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม (Kottak, 2002) โดยองค์ประกอบเหล่านี้มักเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น ในความคิดของคนจีนที่เชื่อว่าโลกสวรรค์และเทพเจ้ามีอยู่จริง จึงเกิดจารีตที่ว่าในวันตรุษจีนจะเป็นวันที่เทพเจ้าจะลงมาตรวจตราการทำความดีของมนุษย์ คนจีนจึงมีการอบรมสังฆอนลูกหลานไว้ว่าจะต้องพูดแต่สิ่งดี ๆ ไม่พูดคำที่ไม่เป็นมงคล กระทำแต่ความดี เพราะเทพเจ้าจะได้เห็นซึ่งการทำความดีของเหล่าบุตรหลานและดลบันดาลให้เกิดโชคลาภวาสนา ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้มักถูกส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น มีการถ่ายทอดทางการสื่อสารทั้งที่เป็นวจนภาษา (verbal communication) และอวจนภาษา (non-verbal communication) เช่น ท่าทาง การเขียน สิ่งปลูกสร้างที่มีความหมาย และสัญลักษณ์ต่าง ๆ (ฉวีวรรณ สุวรรณภา, 2561) ตัวอย่างเช่น การพูดคุยสื่อสารกันในครอบครัวเรื่องการประกอบพิธีกรรมตรุษจีนในครอบครัวโดยใช้ภาษาที่สื่อสารกันเข้าใจในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นภาษาจีนหรือภาษาไทย ล้วนเป็นการสื่อสารโดยวจนภาษาทั้งสิ้น ส่วนการทำท่าทางเคารพเทพเจ้า การกราบไหว้บูชา ก็ถือเป็นอวจนภาษาอย่างหนึ่งที่สื่อสารกับเทพเจ้าว่ากำลังบูชาด้วยความเลื่อมใสและขอพรให้ประสบความสำเร็จในปีใหม่ที่กำลังจะมาถึง โดยคนรุ่นหลังสามารถเลียนแบบพฤติกรรมจากอวจนภาษาเพื่อเป็นการเรียนรู้การประกอบพิธีกรรมไหว้เจ้าได้

นอกจากนี้ อ่ำไพ หมิ่นสิทธิ์ (2553) ได้สรุปความหมายของวัฒนธรรมจากการรวบรวมแนวคิดด้านวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นวิถีชีวิตซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ประกอบไปด้วยวิธีการคิด ความรู้หรือความเชื่อ เพื่อให้คนในสังคมได้มีแบบแผนเดียวกันในการดำรงชีวิตและยังมีการอบรมสังฆอนจากรุ่นสู่รุ่น และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบทและกาลเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับสังคมเหล่านั้น ตัวอย่างที่สามารถเห็นได้เด่นชัดก็คือวัฒนธรรมจีนที่ผ่านการนำเข้าประเทศไทยโดยการอพยพของชาวจีนโพ้นทะเลนั้นมีความแตกต่างกันกับวัฒนธรรมจีนในเมืองจีนแผ่นดินใหญ่

ปัจจุบัน กล่าวคือ วัฒนธรรมจีนในประเทศไทยเพื่อให้เข้าถึงคนไทย วัฒนธรรมจีนจึงผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยอย่างลงตัว จึงสามารถสังเกตได้ว่าในวัฒนธรรมจีนมีวัฒนธรรมไทยอยู่ด้วย และในวัฒนธรรมไทยก็มีวัฒนธรรมจีนอยู่ด้วย เช่น การตั้งโต๊ะพระจีนในบ้านนั้นยังมีพระพุทธรูปแบบไทยวางบูชาไว้เคียงข้างหรือสูงกว่าเทพเจ้าจีนที่คนจีนเคารพศรัทธา และในงานศพแบบไทยยังมีการเผากระดาษเงินกระดาษทองซึ่งได้รับความเชื่อมาจากวัฒนธรรมจีน ว่าคนที่ตายแล้วยังจะต้องพึ่งพาปัจจัยเช่นเดียวกับคนที่มีชีวิตอยู่บนโลก ดังนั้นแล้ววัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความยืดหยุ่น ไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาอย่างสม่ำเสมอ จึงเกิดสิ่งที่เรียกว่า การผสมรวมทางวัฒนธรรม (Cultural Hybridization) (Conn, 2004) ดังเช่นวัฒนธรรมจีนในไทยที่ได้ยกตัวอย่างไปข้างต้นนี้

ดังนั้นแล้วจึงสามารถสรุปความได้ว่า วัฒนธรรมคือระบบคุณค่าและความเชื่อของคนในสังคมที่มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวพันกัน โดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมให้แสดงไปในทิศทางที่เหมาะสม โดยใช้เวลาในการถ่ายทอด เรียนรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ยศ สันตสมบัติ, 2559) ในการถ่ายทอดนั้นสามารถถ่ายทอดผ่านการสื่อสารได้ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา โดยวัฒนธรรมนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่และสภาพบริบทเวลา การวิจัยครั้งนี้จะใช้แนวคิดวัฒนธรรมในการมองศึกษาการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนผ่านคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น

2.2 การสืบทอดวัฒนธรรม

การสืบทอดวัฒนธรรม (Cultural Inheritance) หมายถึง การปลูกฝังค่านิยมที่สังคมเห็นว่าดีงามและควรค่าแก่การประพฤติปฏิบัติ โดยการปลูกฝังเหล่านั้นจะต้องอาศัยการถ่ายทอดและการเรียนรู้ การเรียนรู้วัฒนธรรมนั้นถือเป็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของมนุษย์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำรงรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มคนในสังคมนั้น ๆ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะไหลเวียน ไม่รู้จบ เพื่อเป็นแบบแผนในทางความคิด วิถีทาง และการปฏิบัติ โดยการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมทั้งประกอบไปด้วยแนวคิด (Concept) รูปแบบ (Form) เนื้อหา (Content) และวิธีการ (Method) อาศัย 3 มิติ ในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ได้แก่ มิติบุคคล (Human) หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง มิติพื้นที่ (Space) หมายถึง การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง และมิติเวลา (Time) หมายถึง การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากช่วงเวลาหนึ่งไปยังอีกช่วงเวลาหนึ่ง (ณัฐรัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน, 2556) โดยการสืบทอดวัฒนธรรมที่ชัดเจนที่สุดคือการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ผู้สูง เป็นการสอนพฤติกรรมที่พึงกระทำต่อคนในสังคม และเป็นการถ่ายทอดสัญลักษณ์ เช่น คนสูงวัยเป็นสัญลักษณ์หมายถึง การต้องให้เกียรติ เคารพนับถือ และเชื่อฟังคำสั่งสอนของคนสูงวัยที่มีประสบการณ์ในชีวิตที่มากกว่า สัญลักษณ์เหล่านี้คนในสังคมยึดถือเป็นบรรทัดฐานของสังคมเพื่อเป็นการปฏิบัติร่วมกันในสังคม (อมรา พงศาพิชญ์, 2547) นอกจากนี้การสืบทอดวัฒนธรรมยังต้องอาศัยความร่วมมือกัน

ในภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลท้องถิ่นลงในหลักสูตร การศึกษา การจัดงานฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของคนในสังคม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีโดยใช้การท่องเที่ยว (พิณฑิพย์ ขาวปลื้ม, 2556)

ในการอธิบายกระบวนการเรียนรู้การสืบทอดวัฒนธรรมนั้น สมชัย ใจดี และ ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์ (2545) ได้อธิบายว่าการปฏิบัติเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมนั้นมีทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การสะสม หมายถึง การสั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม และคุณธรรมต่าง ๆ และยังมีถ่ายทอดเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ปฏิบัติ ต่อไป 2) การสืบทอดต่อทางวัฒนธรรม หมายถึง การเรียนรู้จากคนหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง เช่น เด็ก เรียนรู้วัฒนธรรมจากผู้ใหญ่ เรียนรู้จากบรรพชน นำสิ่งที่สั่งสมเอาไว้และมีคุณค่าความดีงาม ต่อสังคมจึงนำมาปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์ 3) การปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม เนื่องจาก วัฒนธรรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบท จึงสามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อให้คุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การสืบทอดวัฒนธรรมนั้นยังถือเป็นประโยชน์ต่อสังคมเพราะการสืบทอด ย่อมก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความรู้สึกเป็นเจ้าของของวัฒนธรรมแผ่นดินเกิด ทำให้เกิดความสำนึกรักท้องถิ่น นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นเหมือน “กระจกเงา” ที่สะท้อนรากเหง้า ของคนในสังคม จึงสามารถกล่าวได้ว่าการถ่ายทอดวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเข้มแข็งต่อจิตสำนึก ทางวัฒนธรรม (อุษณีย์ ธูโชติ และ ชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์, 2556)

โดยสรุปแล้วการสืบทอดวัฒนธรรม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้คุณค่าและความเชื่อ ของสังคมที่เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างไม่รู้จบ โดยการถ่ายทอดนั้นประกอบไปด้วยแนวคิด (Concept) รูปแบบ (Form) เนื้อหา (Content) และวิธีการ (Method) เป็นการเรียนรู้พฤติกรรม และสัญลักษณ์ที่คนในสังคมยึดถือร่วมกัน เริ่มจากการสั่งสม การสืบทอด และการปรับเปลี่ยน โดยการถ่ายทอดที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยความร่วมมือขององค์การต่าง ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็ระดับครอบครัว ระดับภาครัฐ และเอกชน การถ่ายทอดที่ประสบความสำเร็จจะก่อให้เกิดจิตสำนึกรักวัฒนธรรมบ้านเกิดอันเป็นต้นกำเนิดแห่งความเข้มแข็งของสังคม ในงานวิจัย ชิ้นนี้จะใช้แนวคิดการสืบทอดวัฒนธรรมในการศึกษาถึงการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชน ไทยเชื้อสายจีนหาดใหญ่ว่ามีองค์ประกอบใดบ้างที่เป็นการสืบทอด และมีการสั่งสม สืบทอด และปรับเปลี่ยนอย่างไรในแง่ของการสนับสนุนของภาครัฐต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนหาดใหญ่

2.3 การสนับสนุนเทศกาลของภาครัฐ

ในการศึกษาการสนับสนุนเทศกาลของภาครัฐนั้น ผู้วิจัยแบ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ส่วนนี้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ภาคนโยบายจากรัฐส่วนกลางเพื่อศึกษาสิทธิพื้นฐาน การบริหาร ราชการแผ่นดิน และการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลตรุษจีน โดยคำว่าวัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่นในบทกฎหมายจะมีความเชื่อมโยงกับเทศกาลตรุษจีนซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ซึ่งการศึกษาภาคนโยบายจากรัฐส่วนกลางนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารัฐนี้ในด้าน

วิเคราะห์การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนในหาดใหญ่ว่ามีกฎหมายสนับสนุนมากเพียงใด ตลอดจนการสนับสนุนปัจจุบันยังต้องมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใดบ้าง และ 2) ภาคนโยบายจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นของหาดใหญ่ที่เป็นพื้นที่ศึกษาของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงอิสรเสรีภาพของคนจีนในหาดใหญ่ว่าสามารถสืบทอดเทศกาลตรุษจีนได้มากเพียงใด และปัจจุบันมีการสนับสนุนในด้านใดบ้างจากภาครัฐ เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจุบันนั้นเพียงพอหรือไม่ และอาจมีการนำเสนอวิธีเพิ่มเติมที่ภาครัฐยังไม่ได้กระทำเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนให้คงอยู่คู่กับเมืองหาดใหญ่ต่อไป

ในส่วนแรก ภาคนโยบายจากรัฐส่วนกลางเพื่อศึกษาสิทธิพื้นฐาน การบริหารราชการแผ่นดิน และการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลตรุษจีนนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2540) ได้บัญญัติไว้ในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 286 ไว้ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น” ถือเป็นบทบัญญัติในด้านภาระหน้าที่ (Duty) และถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ (Function) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พึงกระทำ การหน้าที่เช่นนี้สอดคล้องกับมาตรา 16 ข้อที่ 11 ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2542) โดยมีใจความว่า “ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้... (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น...” ดังนั้นแล้วในการรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปยังรัฐบาลกลางจึงจำเป็นต้องมีการรายงานในส่วนบำรุงศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย จากข้อความข้างต้นที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปความได้ว่า การส่งเสริม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญหน้าที่หนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสามารถเป็นประโยชน์ให้กับสาธารณะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560) หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 43 มีใจความว่า “บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิอนุรักษ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ” หากจะอ้างอิงตามรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 นี้แล้วสามารถเข้าใจได้ว่าคนไทยทุกเชื้อชาติและทุกถิ่นกำเนิดที่ได้รับสิทธิเป็นปวงชนชาวไทยก็ย่อมมีสิทธิอนุรักษวัฒนธรรมของท้องถิ่นของตน ไม่ว่าจะเป็นคนไทยเชื้อสายจีน กระเหรี่ยง ชาวเขา แม้ว ไทลื้อ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการพิจารณาถึงความ เป็นจริงจากรัฐธรรมนูญนั้นยังต้องอาศัยข้อมูลการสัมภาษณ์ในภาคสนาม และการสนับสนุนของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ทราบว่าจะสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมากน้อยเพียงใด หากจะพิจารณาต่อในบทบัญญัติด้านหน้าที่ของรัฐต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 57 ที่มีใจความว่า “รัฐต้องอนุรักษ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ

วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” และในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 70 ที่มีใจความว่า “รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทย กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิม ตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย”

จากมาตรา 57 และมาตรา 70 สามารถทำความเข้าใจได้ว่ารัฐบาลไทยมีนโยบายในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และให้สิทธิเสรีภาพในการสืบทอดวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสงบสุข ดังนั้นแล้วในภาคนโยบายของภาครัฐส่วนกลางอนุญาตการสืบทอดวัฒนธรรมไทยได้อย่างเต็มที่ แต่ต้องอยู่ในขอบเขตของการไม่กระทบต่อความมั่นคงและสุขภาพอนามัยของคนในสังคม หากจะพิจารณากับการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนแล้ว การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนสามารถทำได้โดยชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทั้งในปี พ.ศ. 2540 และปี พ.ศ. 2560 (ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน) ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2542) นอกจากนี้จะมีสิทธิเสรีภาพในการสืบทอดวัฒนธรรมแล้ว ยังได้รับการสนับสนุน ทำนุบำรุง และส่งเสริมจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย ดังนั้นแล้วการทบทวนวรรณกรรมในส่วนภาครัฐส่วนกลางนั้น ทำให้ผู้วิจัยได้มีความเข้าใจกับสภาพบริบททางกฎหมายและนโยบายของรัฐต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนขนาดใหญ่ได้ในมิติหนึ่ง

หากจะศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐที่ส่งผลต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนขนาดใหญ่แล้วนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามียุทธศาสตร์อย่างมากต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนในพื้นที่ เนื่องจากมีบทบาทจากทางรัฐบาลกลางโดยตรงว่าหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสนับสนุน ทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ต่อไปนี้จะเป็นการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และภารกิจของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเพื่อให้ทราบถึงการตอบรับนโยบายของภาครัฐและแนวทางในการทำนุบำรุง ส่งเสริม และสนับสนุนเทศกาลตรุษจีนในหาดใหญ่

เทศบาลนครหาดใหญ่ (2565) ได้บัญญัตินโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลตรุษจีนไว้ในนโยบายด้านการศึกษา กีฬา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณีไว้ในข้อที่ 5.8 โดยมีใจความว่า “เทศบาลนครหาดใหญ่มีหน้าที่ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนาศาสนาวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายตามอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์และชุมชน ให้คงความเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นไว้ โดยการเชื่อมโยงเอกลักษณ์จากรุ่นสู่รุ่น เช่น เทศกาลไหว้มงคล กินมงคล และเที่ยวมงคล เป็นต้น เป้าหมายเพื่อสร้างคุณค่าที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะและเป็นช่องทางหนึ่ง

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม” จากข้อความในบทบัญญัตินี้ สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าเป็นข้อความที่มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 และ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2542 แต่มีการเสริมใจความในเรื่องความหลากหลายทางอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์และชุมชน เพราะหาที่ใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมไทยพุทธ มุสลิม ไทยจีน และคริสต์ศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งใจความที่มีความเกี่ยวข้องกับเทศกาลตรุษจีนมากที่สุดก็ได้บัญญัติไว้ในข้อความที่ว่า เทศกาลไหว้มงคล กินมงคล และเที่ยวมงคล เพราะล้วนสอดคล้องต้องกันกับเทศกาลตรุษจีนในหาที่ใหญ่

ในการศึกษาเพิ่มเติมถึงโครงการ “เทศกาลไหว้มงคล กินมงคล และเที่ยวมงคล” จากเว็บไซต์ เทศบาลนครหาดใหญ่ (2565) นั้นได้ใจความว่าเทศบาลนครหาดใหญ่ได้รวบรวมองค์ความรู้เพื่อจัดให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมจีนที่เป็นที่โดดเด่นในการท่องเที่ยวเมืองหาดใหญ่ โดยสามารถแบ่งเส้นทางการท่องเที่ยวได้ทั้งหมด 3 เส้นทาง ได้แก่ กิน เที่ยว ไหว้ อันดับแรก เทศกาลไหว้มงคล หมายถึง เทศกาลที่เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ศรัทธาในเทพเจ้าจีน พระพุทธเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้มีโอกาสในการไหว้สักการบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลให้แก่ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลตรุษจีนที่เป็นสิ่งที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ เทศกาลเซ็งเม้งที่ต้องไหว้เทพเจ้าที่คุ้มครองฮวงซุ้ย (หลุมฝังศพของบรรพชน) และไหว้บรรพบุรุษ เทศกาลไหว้พระจันทร์ และเทศกาลกินเจ เทศกาลจีนเหล่านี้ล้วนมีพิธีกรรมการไหว้สักการบูชาเพื่อเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลให้กับชีวิต ซึ่งสามารถพบเห็นได้ตลอดทั้งปีในหาที่ใหญ่ ส่วนการกินมงคลนั้น หาใหญ่มีอาหารที่กินเพื่อเสริมความมั่งคั่งมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานขนมเซ็งและส้มในวันตรุษจีน การรับประทานอาหารเซ็งไหว้บรรพบุรุษในวันเซ็งเม้ง การรับประทานขนมไหว้พระจันทร์ในวันไหว้พระจันทร์ และการรับประทานอาหารเจในเทศกาลกินเจ อันจะก่อให้เกิดสิริมงคลแก่ชีวิต และสุดท้ายคือการเที่ยวมงคล หาใหญ่มีพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ทางวัฒนธรรมจีนมากมายไม่จะเป็นการทำบุญที่วัดถาวราราม วัดฉือฉาง ศาลเจ้าพ่อเสือ ศาลเจ้ากวนอู ศาลเจ้าหลักเมือง รูปเคารพเจ้าแม่กวนอิมในสวนสาธารณะเขาคอหงส์ และมูลนิธิที่งูเซียงตั้ง การไปเยือนสถานที่เหล่านี้เทศบาลนครหาดใหญ่ได้ระบุข้อมูลไว้ว่านอกจากจะสามารถชมวิทิวทัศน์ ชมชมความงดงามของสถาปัตยกรรมแล้วยังได้เป็นการทำบุญอีกด้วย โดยข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้เทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีการให้ข้อมูลทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อตอบสนองการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

จากการศึกษาจากเว็บไซต์ เทศบาลนครหาดใหญ่ (2565) ยังไม่พบการสนับสนุนจากภาครัฐที่เป็นรูปธรรมมากนัก พบเพียงนโยบาย กิจกรรมประจำปี และโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมจีนในหาใหญ่นั้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่ต้องนำเสนอผลการสนับสนุนของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่ถือเป็นองค์ประกอบในระดับท้องถิ่นว่ามีการ

สนับสนุน ส่งเสริม และทำนุบำรุงให้เกิดการสืบทอดของเทศกาลตรุษจีนอย่างไรบ้างจากการรับรู้ของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ที่เป็นแรงกำลังในการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของชาติใหญ่ในภูมิภาคหน้า

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “ประเพณีการไหว้ในเทศกาลตรุษจีน: ที่มา ความหมาย และการเปลี่ยนแปลง” ได้นำเสนอไว้ว่าเทศกาลตรุษจีนเป็นเทศกาลที่สำคัญที่สุดของชาวจีน มีรูปแบบพิธีกรรมอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยต้องอาศัยเวลาจำนวนมากในการประกอบพิธีกรรม อย่างไรก็ตาม เทศกาลตรุษจีนในประเทศไทยปัจจุบันได้รับการลดทอนจำนวนของไหว้และขั้นตอนพิธีกรรมเนื่องจากปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางเทคโนโลยี และปัจจัยทางการศึกษา งานวิจัยชิ้นนี้นำเสนอว่าถึงแม้ว่าวัฒนธรรมจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา อย่างไรก็ตามก็ควรมีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนต่อไปให้ลดทอนลงจนไม่เหลือเลย (นภัสสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี, 2562) จากการวิจัยชิ้นนี้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าเทศกาลตรุษจีนในปัจจุบันได้รับการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องของจำนวนของไหว้ที่ลดน้อยลง และลำดับขั้นตอนที่ลดหลั่นลงเนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีนในปัจจุบันเริ่มมีความคิดที่เปลี่ยนแปลงว่าการทำพิธีกรรมตรุษจีนนั้นไม่ค่อยเหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบันมากนัก รวมถึงความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเทพเจ้าที่ลดลงจางหายเนื่องจากอิทธิพลของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงเห็นสมควรให้มีการจัดกิจกรรมทางสังคมเพื่อรณรงค์การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนในไทยท่ามกลางคนไทยเชื้อสายจีน

หากจะศึกษาถึงประวัติศาสตร์ของเทศกาลตรุษจีนในประเทศไทยนั้น งานวิจัยเรื่อง “เทศกาลตรุษจีนเยาวราช: ภูมิหลังและพัฒนาการ” ได้ทำการศึกษาพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของเทศกาลตรุษจีนในเยาวราชว่ามีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่การอนุรักษณ์ความเป็นตัวตนเพื่อตอบสนองต่อรัฐไทยในอดีต ตลอดจนมาเป็นเทศกาลที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยได้รับพระกรุณาจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงกรุณาเป็นองค์ประธานในการเปิดเทศกาลในทุก ๆ ปี และทรงหวังให้เทศกาลตรุษจีนเป็นตัวชูเศรษฐกิจของเยาวราช และวิจัยฉบับนี้ได้นำเสนอตอบท้าวว่าควรนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มายกระดับวัฒนธรรมประเพณีตรุษจีน (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย และ ฤทธิชัย เตชะมัทธนันท์, 2557) งานวิจัยชิ้นนี้นั้นสอดคล้องกับแนวคิดการอนุรักษณ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยในงานวิจัยเรื่อง “Cultural Heritage Management in Thailand: Common Barrier and the Possible Way to Survive” โดยมีทัศนะว่าการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมของไทยนั้นเป็นลักษณะเด่นเฉพาะที่แตกต่างกับการจัดการของทางตะวันตกที่เน้นการร่างกฎหมายให้ทรัพย์สินที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมเน้นไปในการสร้างพิพิธภัณฑ์ การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ และการร่างกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินเหล่านั้น แต่ของไทยจะเน้นการยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เพราะรายได้หลักของประเทศไทยจะได้มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว จนเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้นแล้วไม่ว่าจะเป็นเทศกาล มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ โบราณสถาน และขนบธรรมเนียมประเพณีล้วนได้เข้าร่วมโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งหมด เพื่อให้มีงบประมาณมาส่งเสริมชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้สืบทอดวัฒนธรรมเหล่านั้นต่อไป (Sae-Wang, 2017)

นอกจากการสืบทอดวัฒนธรรมที่ทำให้วัฒนธรรมเป็นหัวข้อเรื่องการท่องเที่ยวแล้วนั้นยังมีการวิจัยเรื่อง “การศึกษาสืบทอดความเป็นจีนผ่านการทำความเข้าใจในความหมายและสัญลักษณ์ทางศาสนาของชาวจีนสู่ลูกหลานในสังคมไทย” เป็นการศึกษาว่าในครอบครัวนั้นมีการสืบทอดด้านใดบ้าง ผลจากการใช้แบบสอบถามกับเยาวชนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 282 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากชาวไทยเชื้อสายจีนอีก 30 คน ได้ข้อมูลว่าปัจจุบันเยาวชนไทยเชื้อสายจีนยังมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าจีนและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ โดยนิยมไหว้เจ้าในวันตรุษจีน เช็งเม้ง และสารทจีน เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวันตรุษจีนเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาในด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และความเชื่อส่วนบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงอันส่งผลต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีน (เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ, 2554) ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องต้องกันกับข้อค้นพบของนภัสสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี (2562) ที่นำเสนอว่าการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของคนไทยเชื้อสายจีนมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากปัจจัยทาง เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม และเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามก็ยังมีส่วนที่ขัดแย้งกันคือความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยของนภัสสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี (2562) ที่ตั้งข้อสังเกตไว้ในการอภิปรายผลว่าเพราะคนไทยเชื้อสายจีนเริ่มขาดความรู้และความตระหนักรู้ในเทศกาลตรุษจีน จึงปรากฏการเปลี่ยนแปลงที่คล้อยตามสังคมและวัฒนธรรม แต่ในงานวิจัยของเรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ (2554) กลับพบว่าเยาวชนไทยเชื้อสายจีนมีความรู้ความเข้าใจในเทศกาลตรุษจีนเป็นอย่างดี แต่มีเพียงทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้นแล้วจึงสมเหตุสมผลที่ควรวิเคราะห์เรื่องการสนับสนุนของภาครัฐเข้าไปด้วย เพราะภาครัฐเป็นตัวกลางสำคัญที่จะสามารถเข้าไปช่วยส่งเสริมและสามารถจัดงานเทศกาลอย่างยิ่งใหญ่ได้ เพื่อเสริมแรงการปมเพาะของครอบครัวที่อาจให้ข้อมูลได้ถูกต้องน้อยลงจากรุ่นสู่รุ่น เพราะเป็นการถ่ายทอดจากปากต่อปาก อาจมีข้อมูลที่รับเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และไม่อาจรับรู้ถึงประวัติอันแท้จริงของตรุษจีนได้อย่างครบถ้วนตลอดจนภาครัฐมีงบประมาณและบุคลากรที่สามารถให้ข้อมูลความรู้ และเพิ่มพูนทัศนคติที่ดีต่อเทศกาลตรุษจีนได้อีกด้วย จึงเป็นที่มาและความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ที่จะศึกษาว่าปัจจุบันภาครัฐได้มีการเสริมแรงในด้านใดบ้าง และยังคงขาดด้านใดบ้างที่ภาครัฐยังมีได้แลเห็นและควรค่าแก่การส่งเสริมเพื่อให้เทศกาลตรุษจีนยังคงอยู่ต่อไป

หากจะศึกษาเรื่องการส่งเสริมของภาครัฐ การทบทวนเอกสารในเรื่องการสื่อสารในเทศกาลตรุษจีนเพื่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนนั้นก็ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ควรให้ความใส่ใจ ใน

งานวิจัย เรื่อง “การสื่อสารเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านเทศกาลตรุษจีนปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในงานตรุษจีน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้นำในการจัดงาน คณะกรรมการสมาคมไทยจีนและผู้เข้าร่วมพิธีกรรม ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารเกิดทั้งหมด 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงเตรียมงานที่เป็น การสื่อสารสองทาง เป็นการสื่อสารจากบนลงล่าง เป็นการประชุม เพื่อสร้างการทำงานและการพูดคุยกันระหว่างหน่วยงานประชาสัมพันธ์กับประชาชนผู้สนใจ ส่วนช่วงงานเทศกาลนั้นเป็นการสื่อสารที่มุ่งให้เกิดการเผยแพร่วัฒนธรรมให้มากที่สุด เป็นการสื่อสารทางเดียวในทิศทางบนลงล่าง ทศนคติของประชาชนต่องานตรุษจีนปากน้ำโพ พบว่า งานเทศกาลตรุษจีนสามารถแสดงจุดเด่นของชาวจีนได้อย่างชัดเจน แต่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องจากเทศกาลตรุษจีน (ธนพล วิวัฒน์พาณิชย์, 2553) การวิจัยชิ้นนี้อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่าการจัดงานเทศกาลตรุษจีนนั้นเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าร่วมงานแล้ว แต่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมได้ โดยอาจกระทำเป็นบอร์ดประชาสัมพันธ์ความรู้ การให้ความรู้โดยโฆษกของงานประเพณี และการเล่นเกมตอบคำถามที่เป็นแรงจูงใจให้กับคนรุ่นใหม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้เรื่องเทศกาลตรุษจีนมากยิ่งขึ้น จะได้เป็นการสื่อสารสองทางซึ่งมีประสิทธิภาพกว่าการสื่อสารทางเดียว นอกจากนี้การเปิดเวทีหรือพื้นที่ให้ผู้เข้างานสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจในเชิงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังทำให้เกิดการสื่อสารจากล่างขึ้นบนได้อีกด้วย

ในการเชิญชวนผู้เข้าร่วมงานมาเข้าร่วมงานเทศกาลตรุษจีนนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรต้องเพิ่มการทบทวนวรรณกรรมเรื่อง “ผลกระทบของเทศกาลที่มีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประเทศไทย” เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานในการเดินทางท่องเที่ยวเทศกาลของนักท่องเที่ยวไทย ผลการศึกษาพบว่า มี 4 ปัจจัยที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ตอบแบบสอบถาม 400 คน เข้าร่วมงานเทศกาล คือ ระยะเวลาการท่องเที่ยว ค่าเดินทาง ค่าของที่ระลึก และค่าใช้จ่ายความบันเทิง และวิจัยฉบับนี้ยังนำเสนอว่าภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันสร้างกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายในช่วงเทศกาล ผลิตภัณฑ์ที่ระลึกในเทศกาล และกระตุ้นให้ชุมชนที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย อันจะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย (กิตติ ประทีปนาฏศิริ และ ธนย์พัทธ์ ไคร์วานิช, 2560) งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อสังเกตที่สามารถตั้งได้คือระยะเวลาในการจัดเทศกาลจะต้องเหมาะสมกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ไม่นานและสั้นเกินไปเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนในการลาหยุดล่วงหน้าได้ มีค่าเดินทางที่น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนของภาครัฐที่อาจมีการอุดหนุนการท่องเที่ยวหรือโครงการคืนภาษีการท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลตรุษจีน สนับสนุนชุมชนจีนในพื้นที่ให้ผลิตของที่ระลึกของเทศกาลตรุษจีนเพื่อให้เกิดสินค้าทางวัฒนธรรม และเป็นการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมวิธีหนึ่งได้

เมื่อศึกษาเพิ่มเติมถึงการค้นคว้าหาข้อมูลก่อนการท่องเที่ยวเทศกาล ผู้วิจัยก็ได้พบกับวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมการท่องเที่ยวงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยผ่านข้อมูลสื่อออนไลน์” ซึ่งศึกษาจากแบบสอบถามที่ตอบโดยนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน เช่นเดียวกันกับวิจัยของกิตติประทีปนาฏศิริ และ ธนย์พัทธ์ ไคร์วานิช (2560) โดยผลการศึกษาพบว่าผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวช่วงเทศกาลนั้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ทำงานบริษัทเอกชน โดยมีรายได้เฉลี่ย 10,001-20,000 บาท สถานภาพโสด โดยมีความเห็นว่าสื่อออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเทศกาลเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับความสามารถของผู้ท่องเที่ยว การเข้าถึงเนื้อหา ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การสื่อสารตอบโต้กับผู้ใช้บริการ และคุณภาพของข้อมูล (อิสระพงษ์ พลธานี และคณะ, 2564) จากข้อมูลที่พบสามารถบ่งบอกได้ว่ากลุ่มเป้าหมายในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคล่องตัวสูง เนื่องจากการท่องเที่ยวคนเดียว และสภาพเงินเดือนพร้อมต่อการท่องเที่ยวเทศกาลที่ใช้เงินไม่มาก เช่นเทศกาลตรุษจีนที่อาจท่องเที่ยวไหว้สักการะบูชาเทพเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามสถานที่ต่าง ๆ และรับประทานของไหว้มงคลตามงานเทศกาลที่มีการค้าขาย โดยในส่วนนี้หน่วยงานภาครัฐสามารถเพิ่มศักยภาพในด้านเนื้อหา ความน่าเชื่อถือของข้อมูล การสื่อสารตอบโต้ และคุณภาพของข้อมูลได้ เพราะความต้องการเหล่านี้ล้วนอยู่ในศักยภาพของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดจากการทบทวนเอกสารในเว็บไซต์ เทศบาลนครหาดใหญ่ (2565)

อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับเทศกาลตรุษจีนให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือการสร้างสรรค์เทศกาลตรุษจีนให้อยู่ในรูปแบบของผลงานศิลปะ ผู้วิจัยได้พบงานเขียนเรื่อง “การสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัลจากประเพณีวัฒนธรรมตรุษจีนจังหวัดบุรีรัมย์” โดยเป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ใช้ภาพถ่ายที่เก็บข้อมูลมาสร้างสรรค์จิตรกรรมผ่านโปรแกรม Adobe Photoshop C6 และวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน ผลงานที่ได้รับการออกแบบจากงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ การเซดสิงโต เทพแห่งโชคลาภเงินทอง (ไฉ่ซิงเอี้ย) การเตรียมอาหารเช่นไหว้ของครอบครัว การเผาางเต็ก และครอบครัวกลับบ้านสังสรรค์พร้อมหน้าพร้อมตากัน (หงส์หทัย โสเจริญวานิช และ ประชาธิป มากมูล, 2565) งานวิจัยชิ้นนี้เพิ่มมิติของการสืบทอดวัฒนธรรมไว้วางนอกจากการอบรมสั่งสอนในครอบครัว การประกอบเนื้อหาในหลักสูตรการศึกษา การเผยแพร่ของศาสนสถาน การประชาสัมพันธ์การจัดงานโดยภาครัฐและเอกชนแล้ว ยังมีมิติของการสร้างสรรค์ศิลปะได้อีกด้วย โดยศิลปะที่ผ่านการสร้างสรรค์นั้นยังสามารถออกแบบในเชิงสินค้าทางวัฒนธรรมได้ เช่น เป็นลวดลายบนเสื้อผ้า ของใช้ในชีวิตประจำวัน และของที่ระลึกของการท่องเที่ยว โดยภาครัฐมีความสามารถในการยกระดับวัฒนธรรมเหล่านี้ได้อย่างเต็มความสามารถ ดังที่ได้ระบุไว้ในมาตราที่ 16 ข้อที่ 11 ใน พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2542)

โดยสรุปแล้วจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เทศกาลตรุษจีนถือเป็นเทศกาลที่ยิ่งใหญ่และสำคัญที่สุดของคนจีนแผ่นดินใหญ่และชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก เป็นเทศกาลปีใหม่ของคนจีนที่มีขั้นตอนในพิธีกรรมอย่างละเอียดและของไหว้ที่ต้องเตรียมอย่างพิถีพิถันเพื่อการเฉลิมฉลองและให้เป็นสิริมงคลกับชาวจีนทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดความเสื่อมหายของการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพบริบทดังกล่าว ทำให้เกิดการเปลี่ยนรูปไปในทิศทางต่างๆ เช่นการลดจำนวนของไหว้ และลดหย่อนขั้นตอนการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังปรากฏปัญหาความรู้ความเข้าใจของเยาวชนเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยในเรื่องเทศกาลตรุษจีนยังรวมถึงปัญหาที่เทศกาลตรุษจีนในปัจจุบันเป็นการถ่ายทอดจากบนลงล่าง เป็นการสื่อสารทางเดียว ที่เกิดประสิทธิภาพต่อความเข้าใจ ทักษะที่ดี และการปฏิบัติได้ค่อนข้างน้อย ยังรวมถึงการขาดการเพิ่มมูลค่าทางวัฒนธรรมของเทศกาลตรุษจีนให้เป็นสินค้าของที่ระลึก และมีกิจการสร้างสรรค์งานศิลปะที่ส่งผลอย่างมากต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนในยุคปัจจุบัน วิจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้จะเป็นองค์ความรู้สำคัญในการทำความเข้าใจกับสภาพเทศกาลตรุษจีนในประเทศไทยอย่างกว้างๆ และยังเป็นแนวทางในการแนะนำข้อเสนอต่อภาครัฐในการร่างนโยบายและการปฏิบัติเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนในประเด็นที่ภาครัฐยังมีได้เล็งเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนในปัจจุบัน

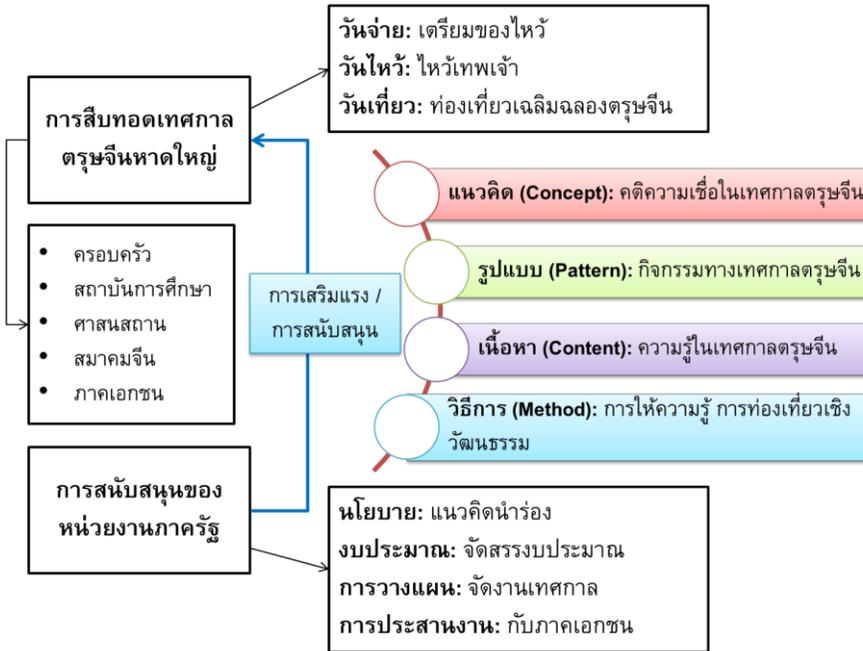
งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ เป็นการศึกษาการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนผ่านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในขนาดใหญ่ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบงานลักษณะเช่นนี้ที่ศึกษาบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย พบแต่เพียงบทบาทของสมาคมชาติพันธุ์จีน การถ่ายทอดของครอบครัว การถ่ายทอดผ่านศาสนสถานจีน และการถ่ายทอดผ่านสถาบันการศึกษาซึ่งพบเห็นเป็นจำนวนมากในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ประเทศไทย และวารสารบทความวิชาการของประเทศไทยและต่างประเทศที่ศึกษาวัฒนธรรมจีนในประเทศไทย ดังนั้นบทความนี้จึงเป็นการเติมช่องว่างในประเด็นการวิจัย (Research Gap) ด้านกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดวัฒนธรรมจีนขนาดใหญ่ ที่จะสามารถชี้ให้เห็นถึงหน้าที่ (Function) ที่หน่วยงานภาครัฐกระทำอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนตรวจสอบว่าการปฏิบัติของภาครัฐในปัจจุบันนั้นสอดคล้องต้องกันกับนโยบายที่ได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญไทยมากเพียงใดเพื่อให้เกิดการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนขนาดใหญ่ และนำเสนอถึงข้อเสนอแนะใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดการสืบทอดที่มีประสิทธิภาพที่มากขึ้น

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ หากจะตีความหัวข้อจากวัตถุประสงค์การวิจัย การวิจัยชิ้นนี้สามารถตีความได้ว่ามีหน่วยวิเคราะห์ 2 หน่วยใหญ่ๆ คือ การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนขนาดใหญ่ของเยาวชน โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจุบันการสืบทอดวัฒนธรรมมีในองค์การสำคัญต่าง ๆ ทางสังคมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนสถาน สมาคมจีน และภาคเอกชน โดยการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนนั้นสามารถมองเห็นได้จากการปฏิบัติวันพิธีกรรมทั้ง 3 ในเทศกาลตรุษจีน ได้แก่ วันจ่าย วันไหว้ และวันเที่ยว ซึ่งถือเป็นขนบธรรมเนียมที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างช้านานในกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย อีกหน่วยวิเคราะห์หนึ่งคือการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นช่องว่างให้การวิจัยครั้งนี้เกิดขึ้น เพราะไม่มีงานวิจัยใดเคยศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐต่อเทศกาลตรุษจีนในขนาดใหญ่มาก่อน โดยจากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องภาครัฐมีนโยบายที่เป็นแผนนำร่องให้กับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะสนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่นไปในทิศทางใด มีงบประมาณที่สามารถสนับสนุนให้เกิดการจัดเทศกาลและกิจกรรมทางวัฒนธรรมได้ มีการวางแผนงานเพราะจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าหน่วยงานภาครัฐถือเป็นเจ้าภาพในการจัดงานเทศกาลตรุษจีน และมีการประสานงานกับภาคเอกชนในการจัดงานตรุษจีน โดยผลสรุปของงานศึกษาชิ้นนี้จะใช้โมเดลการถ่ายทอดวัฒนธรรมของณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน (2556) ที่ประกอบด้วยแนวคิด (Concept) รูปแบบ (Form) เนื้อหา (Content) และวิธีการ (Method) อันเป็นโมเดลที่สามารถทำให้เห็นภาพการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ในการศึกษา โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพประเภทปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ซึ่งมุ่งศึกษาถึงความหมายที่ซ่อนเร้นจากการกระทำและประสบการณ์ของมนุษย์ โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าการศึกษาความจริงมีจุดมุ่งหมายเพื่อตีความว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่ศึกษานั้นมีความเชื่อมโยงกันอย่างไร (วรรณดี สุทธินรากร, 2561)

3.1 พื้นที่ศึกษา

หาดใหญ่เป็นอำเภอหนึ่งที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา ภาคใต้ของประเทศไทย หาดใหญ่ยังถือเป็นอำเภอที่มีบทบาททางเศรษฐกิจมากที่สุดในจังหวัดสงขลา โดยเศรษฐกิจที่รุ่งเรืองเหล่านี้ล้วนมีต้นกำเนิดมาจากการอพยพพระลอกใหญ่ของชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพเข้ามาแล้วได้ประกอบกิจการการค้าขายอันเป็นพื้นฐานสำคัญของอนุชนชาวไทยเชื้อสายจีนของหาดใหญ่ ปัจจุบันอนุชนไทยเชื้อสายจีนยังคงสืบทอดกิจการต่างๆ ตามที่บรรพบุรุษได้ก่อตั้งมาตั้งแต่อดีตกาล ดังนั้นแล้วหาดใหญ่จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมจีนมากมาย ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่เป็น

วัตถุ คติ ความเชื่อ คำสอน คติธรรม และวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้ ชาติใหญ่ยังมีการรวมกลุ่มของคนจีนเป็นองค์กรต่างๆ ทางสังคม เช่น สมาคมจีน (ได้แก่ สมาคมฮากกา สมาคมแต้จิ๋ว สมาคมฮกเกี้ยน สมาคมไหหลำ สมาคมกวางสีหวาดใหญ่) โรงเรียนจีน (โรงเรียนตรีนครมูลนิธิ โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ แลโรงเรียนคุณธรรม วิทยา) โรงพยาบาลที่ร่วมสร้างโดยคนจีนในชาติใหญ่และคนไทยในพื้นที่ (โรงพยาบาลมิตรภาพ สามัคคี) ยังรวมไปถึงมูลนิธิที่ก่อตั้งโดยคนจีน (มูลนิธิมิตรภาพสามัคคีทั้งเซียเซียงตั้ง มูลนิธิ จงฮั่วสงเคราะห์คนชราอนาถา มูลนิธิเทิดคุณธรรมเด็กกำพร้าเหงา และมูลนิธิโรงเจต้าบ่อเก็ง) ในครอบครัวชาวไทยเชื้อสายจีนปัจจุบันนั้นยังพบว่ามีการใช้ภาษาจีนกลางในการสื่อสาร และ ผลสมการสื่อสารกับภาษาจีนท้องถิ่นตามถิ่นกำเนิดของแต่ละครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นนอกถิ่น แต้จิ๋ว ไหลหลำ กวางตุ้ง และฮากกา (จีนแคะ) จากการสัมภาษณ์เยาวชนไทยเชื้อสายจีนในชาติใหญ่ พบว่า วัฒนธรรมจีนในชาติใหญ่นั้นได้มีการส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลตรุษจีน เทศกาลเซ็งเม้ง เทศกาลไหว้พระจันทร์ และเทศกาลกินเจ เทศกาลเหล่านี้ล้วนมีการอบรม สั่งสอนในครอบครัว การบรรจุอยู่ในหลักสูตรการสอนของโรงเรียนที่มีแผนการสอนภาษาจีน การแนะนำพิธีกรรมในศาลเจ้าจีนและวัดจีน การสนับสนุนของภาคเอกชน และยังรวมถึงการ สนับสนุนของภาครัฐที่เป็นสิ่งที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักของการศึกษานี้ประกอบด้วยเยาวชนเชื้อสายจีน 5 คน ผู้ปกครอง 5 คน และญาติ 5 คน เกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive) ประกอบด้วย การเป็นเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 15-24 ปี การมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในอำเภอชาติใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่อาศัยอยู่ในชาติใหญ่ต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นเยาวชนที่มีบรรพบุรุษที่เป็นคนจีนโพ้นทะเลอย่างน้อย 1 คนในครอบครัว และครอบครัวของเยาวชนเหล่านั้นจะต้องมี ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมจีนในชาติใหญ่ และสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนของภาครัฐ ที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนชาติใหญ่ได้ โดยการเชิญชวน ในการสัมภาษณ์นั้นเริ่มต้นจากการแนะนำตัวของผู้วิจัยต่อกลุ่มเป้าหมาย และอธิบายถึงข้อ คำถามในการสัมภาษณ์และสิทธิในการปฏิเสธการสัมภาษณ์ เป็นการสอบถามตามความสะดวก (Convenience) แต่ต้องตรงกับเกณฑ์การคัดเลือกด้วย โดยกลุ่มคนที่ยินยอมให้คำสัมภาษณ์ และพร้อมต่อการตอบคำถามของข้อคำถามจะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เป็นเครื่องมือ ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐที่ สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนชาติใหญ่ โดยออกแบบให้เป็น

แนวคำถามกว้าง ๆ เพื่อสามารถเปิดรับประเด็นใหม่ ๆ ระหว่างการสัมภาษณ์ได้ คำถามในแบบสอบถาม มีประเด็นดังต่อไปนี้

1. กรุณาเล่าให้ฟังถึงประวัติของบรรพบุรุษของท่าน
2. ในเทศกาลตรุษจีนครอบครัวของท่านทำกิจกรรมใดบ้าง (ทั้งในวันจ่าย วันไหว้ และวันเที่ยว)
3. ครอบครัวของท่านมีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนอย่างไรบ้าง
4. สถานศึกษาของท่านมีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนอย่างไรบ้าง
5. ศาสนสถานของท่านมีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนอย่างไรบ้าง
6. สมาคมจีนของท่านมีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนอย่างไรบ้าง
7. ภาคเอกชนของท่านมีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนอย่างไรบ้าง
8. การสนับสนุนเทศกาลตรุษจีนของภาครัฐที่ท่านเคยพบเห็น หรือเคยมีประสบการณ์ร่วมได้แก่สิ่งใดบ้าง
9. การสนับสนุนเหล่านั้นผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นอย่างไร
10. ผู้ให้ข้อมูลหลักมีข้อเสนอแนะอย่างไรที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนากการสนับสนุนที่ดีขึ้นในอนาคต

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มต้นการเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ว่าสามารถเข้าร่วมการสัมภาษณ์เพื่อเป็นผลในการวิจัยเชิงคุณภาพได้หรือไม่ โดยเริ่มคัดกรองจากคำถามที่ว่า เป็นคนเชื้อสายจีนในหาดใหญ่หรือไม่ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในหาดใหญ่หรือไม่ มีบรรพบุรุษที่เป็นชาวจีนโพ้นทะเลอย่างน้อย 1 คน หรือไม่ ในครอบครัวยังมีการสืบทอดวัฒนธรรมจีนอยู่หรือไม่ หากเยาวชนเหล่านั้นตอบตกลงแล้ว จะเป็นการให้ศึกษาข้อคำถามและเตรียมตัวสำหรับการสัมภาษณ์ หากการสัมภาษณ์พบว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การศึกษารั้งนี้ ก็จะใช้ข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ผล และเชิญผู้ปกครองและญาติของเยาวชนเหล่านั้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการได้มาซึ่งประเด็นใหม่ ๆ ในการศึกษา

3.5 การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลหลัก

ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ทราบถึงสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมการสัมภาษณ์เพื่อวิจัยและสามารถปฏิเสธได้ตามความสมัครใจ โดยการปฏิเสธต่อการให้ข้อมูลนั้นไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูลหลักแต่อย่างใด ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิ์ที่จะยกเลิกการสัมภาษณ์ หรือหยุดการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลาการสัมภาษณ์ตามความต้องการ โดยข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจะไม่ถูกเปิดเผย และไม่ระบุนามในการนำเสนอชื่อผู้ให้ข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยศึกษาจากคำพูดที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 15 คน ข้อมูลในเนื้อหาที่ใช้วิเคราะห์นั้นนอกจากคำสัมภาษณ์แล้วยังนำมาวิเคราะห์กับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลจากทั้งภาคสนามและเอกสารมาจัดหมวดหมู่ แสดงข้อมูล และสรุป ดีความและนำเสนอข้อมูล (วรรณดี สุทธินรากร, 2561) โดยหน่วยวิเคราะห์หลัก ได้แก่ การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสรุปการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ และนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในอนาคตและการเพิ่มเติมนโยบายของทางหน่วยงานภาครัฐ

3.7 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบการสร้างเส้นทางของการตรวจสอบ (Audit) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์บนเส้นทางของการทำงาน การสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยใช้การจดบันทึกลงในกระดาษแผ่นเล็ก จัดหมวดหมู่ลงในกระดาษแผ่นใหญ่ จากนั้นอธิบายการวิเคราะห์เปรียบเทียบผ่านการวิเคราะห์ผลการวิจัย เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล อีกวิธีหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ (วรรณดี สุทธินรากร, 2561)

4. ผลการวิจัย

4.1 การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่

4.1.1 ครอบครัว

ในการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของครอบครัวเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ ได้ความว่าครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ปฏิบัติครบถ้วนตามวันจ่าย วันไหว้ และวันเที่ยว ตามขนบธรรมเนียมประเพณีตรุษจีนที่ได้ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน อย่างไรก็ตามวันเที่ยวนั้นขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจของแต่ละครอบครัวว่าสามารถท่องเที่ยวภายในขนาดใหญ่ ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ ในวันไหว้ เยาวชนเริ่มต้นจากการถูกปลูกให้ตื่นตั้งแต่เช้าตรู่เพื่อไปเลือกซื้อของไหว้และอุปกรณ์ที่จะใช้ในพิธีกรรมเช่นไหว้เทพเจ้าในวันไหว้ตั้งคำสัมภาษณ์

“...ครอบครัวปลูกหนูให้ตื่นแต่เช้าเลยคะ ต้องไปซื้อของตามลิสท์ที่อาม้าหนู ลิสไว้แล้วว่าต้องซื้ออะไรบ้าง บ้านหนูไปตลาดไก่โค้งคะ เพราะอยู่ใกล้บ้านมากกว่ากิมหยงคะ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 23 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

อย่างไรก็ดี การสนับสนุนวันตรุษจีนในครอบครัวก็ยังพบปัญหาในเรื่องการถ่ายทอดความรู้วันตรุษจีนจากผู้ปกครองสู่ลูกหลานซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นผู้ที่สืบทอดวัฒนธรรมจีนในอนาคตของชาติใหญ่ จากการสัมภาษณ์ยังพบว่าคนไทยเชื้อสายจีนบางคนยังมีการสอบถามถึงการเซ่นไหว้จากร้านค้าโดยตรงในการซื้อของเตรียมของไหว้ เพราะอาจไม่มั่นใจในประสบการณ์ของตนเองว่ายังขาดตกบกพร่องใดบ้าง ดังนั้นแล้วพ่อค้าแม่ค้าที่ค้าขายอุปกรณ์ของไหว้ก็เป็นอีกผู้ถ่ายทอดข้อมูลพิธีกรรมการไหว้เจ้า จากการสัมภาษณ์พบว่าพ่อค้าแม่ค้าเหล่านั้นมีกระดาษจดรายการของไหว้ตามชุดทั้งแบบชุดประหยัด ชุดกลางและชุดใหญ่เพื่อให้เหมาะสมกับกำลังการซื้อของแต่ละครอบครัว ดังคำสัมภาษณ์

“...ของไหว้ที่บ้านก็ไม่ได้เป๊ะมากนะคะ เพราะว่าบางปีที่บ้านก็อาศัย
ถามร้านที่ขายของเลยคะ เพราะเขาจะมีลิสรายการอยู่ว่าในการไหว้ 1
ครั้ง จะต้องซื้อของอะไรบ้าง เหมือนได้เรียนรู้จากร้านขายของเลยคะ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 20 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

จากการสัมภาษณ์พบว่า นี่เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่หน่วยงานภาครัฐสามารถเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาได้ในการเผยแพร่ความรู้ในการเซ่นไหว้เทพเจ้าในวันตรุษจีนอย่างถูกต้องและครบถ้วน โดยอาจใช้ข้อมูลจากนักวิชาการ หนังสือวัฒนธรรมจีน หรือปราชญ์ท้องถิ่นที่สามารถให้ข้อมูลการไหว้เทศกาลตรุษจีนที่ถูกต้องได้ โดยมีภาครัฐเป็นผู้เก็บข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูล ดังนั้นแล้วข้อมูลที่เผยแพร่โดยภาครัฐจะได้รับความน่าเชื่อถือและเป็นที่แพร่หลายในกลุ่มคนที่เสพข่าวจากภาครัฐโดยตรงทั้งจากวิทยุในชาติใหญ่ ป้ายประชาสัมพันธ์ และสื่อออนไลน์ของภาครัฐ

ในด้านวันไหว้นั้น วันตรุษจีนมีการไหว้ทั้งหมด 3 ช่วง ได้แก่ การไหว้เทพเจ้าในช่วงเช้า การไหว้บรรพบุรุษในช่วงสาย และการไหว้ฮอเฮียตี (ผีไร้ญาติ) ในช่วงบ่าย โดยของไหว้จะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ไหว้เทพเจ้าจะมีของไหว้มากที่สุด รองลงมา คือ ไหว้บรรพบุรุษและไหว้ผีไร้ญาติตามลำดับ โดยบางครอบครัวจะมีจำนวนของไหว้บรรพบุรุษมากกว่าเทพเจ้า เพราะชาวจีนยังมีความเชื่อว่าผู้ที่ละสังขารไปแล้วยังต้องการของไว้กินไว้ใช้ นอกจากการเซ่นไหว้อาหารแล้ว ยังมีการเผากระดาษเงิน และปัจจัย 4 ที่ทำจากกระดาษด้วย ซึ่งจำนวนของไหว้นั้นจะเน้นใช้เลขคู่ ได้แก่ 3 อย่าง 5 อย่าง 7 อย่าง หรือ 9 อย่าง โดยขึ้นอยู่กับความสะดวกและฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละครอบครัว ดังคำสัมภาษณ์

“...ในครอบครัวมีการอบรมสังฆานลูกหลานตลอดในเรื่องพิธีกรรมวันตรุษจีน
นี่ว่าจะต้องตั้งตั้งแต่เช้ามีดนะ เพราะต้องเตรียมของไหว้เป็นชุด ๆ ปีนี้
ไหว้เนื้อสัตว์ 3 อย่าง เพราะช่วงนี้ของมันแพง ก็จะมีหมู ไก่ แล้วก็ปลา
กับผลไม้ 3 อย่าง นี่ต้องซื้อจากกิมหยงเลยเพราะสดใหม่ทุกวัน มีเจ้า
ประจำทุกปี ก็จะมีงุ่น ส้ม แล้วก็แอปเปิ้ล เป็นผลไม้มงคลทั้งนั้น...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 54 ปี, พนักงานบริษัท)

หลังจากการไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษแล้ว ชาวจีนเชื่อว่าควรจะได้รับประทานอาหาร เช่นไหว้ทั้ง 2 อย่างนี้ แต่ไม่นิยมรับประทานอาหารเช่นไหว้ผีไร้ญาติกัน เพราะถือว่าเป็นมงคล ในทางตรงข้าม อาหารที่ไหว้เทพเจ้าและบรรพบุรุษนั้นถือเป็นอาหารมงคล ควรรับประทาน หลังจากการเช่นไหว้เสร็จพิธี ชาวจีนล้วนมีความเชื่อต่อ ๆ กันว่าจะเป็นสิริมงคลให้กับชีวิต นำพา โชคดีมาให้แก่ปีใหม่ที่กำลังจะมาถึง อย่างไรก็ตามก็ดี เยาวชนรุ่นใหม่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายโดยนัย ของสิ่งของไหว้ต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์

“...หนูยังไม่ค่อยเข้าใจว่าเขาไหว้หมู เห็ด เป็ด ไก่ ไปเพราะอะไร ทำไม่บางที่ ถึงไหว้ปลา ทำไม่บางที่ถึงไหว้ปลาหมึก พอถามพ่อแม่แล้วพ่อกับแม่บอกว่า มันเป็นมงคล แต่หนูก็ไม่ได้เข้าใจลึกซึ้งว่ามันเป็นมงคลแบบไหน ไหว้อะไร แตกต่างกันยังไง...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 16 ปี, นักเรียน)

ส่วนวันที่เวียนนั้นไม่มีพิธีกรรมทางศาสนามากนัก แต่มีขนบธรรมเนียมที่พึงปฏิบัติกันอยู่ เช่น การสวมใส่เสื้อผ้าสีแดง หรือเป็นชุดจีนโบราณ (กี่เพ้า) และในวันนี้ทุกคนในครอบครัวจะต้อง พุดแต่สิ่งดีๆ ห้ามพูดจาหยาบคาย เพราะจะไม่เป็นมงคลตลอดปีใหม่ และลูกหลานจะมีการอวยพร ผู้หลักผู้ใหญ่ และจะได้รับอั่งเปาเป็นเงินขวัญถุงปีใหม่ที่เยาวชนรุ่นใหม่ต่างรอคอย ดังคำสัมภาษณ์

“...วันเที่ยวนี้ที่บ้านผมบอกว่าห้ามพูดจาหยาบคายเด็ดขาด เพราะจะ ไม่เป็นสิริมงคลตลอดปีใหม่ แล้วก็ต้องใช้ชุดสีแดง รับอั่งเปากันครับ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 20 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

4.1.2 สถาบันการศึกษา

ในด้านสถาบันการศึกษานั้น หาดใหญ่ มีโรงเรียนจีนตั้งอยู่ทั้งหมด 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียน ศรีนครมูลนิธิ โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ และโรงเรียนคุณธรรมวิทยา ซึ่งทั้ง 3 โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่มีรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมจีนบรรจุอยู่ในทุกระดับชั้นของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านวัฒนธรรมจีนให้มีความโดดเด่น ถือเป็นเอกลักษณ์หนึ่งทางการศึกษา ของหาดใหญ่ เริ่มต้นจากการสอนความรู้ในวันตรุษจีน ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลว่าจะมีการสอน เรื่องประวัติของวันตรุษจีนก่อนวันตรุษจีนที่จะมาถึงโดยครูของโรงเรียน ดังคำสัมภาษณ์

“...เหล่าซือจะสอนเรื่องประวัติตรุษจีนคะ พอใกล้ถึงวัน ทำให้รู้ถึงประวัติของ ตรุษจีนเลยคะ แต่ตอนนั้นหนูก็เริ่มลืมแล้วเพราะผ่านตรุษจีนมาสักระยะแล้ว...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 15 ปี, นักเรียน)

ปัญหาที่พบจากการเรียนการสอนเรื่องวันตรุษจีนคือการลืมสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตามคำแนะนำของปรัชญาขงจื้อ ขงจื้อแนะนำว่าการเรียนรู้ที่ยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการทบทวนความรู้อยู่เสมอ ถึงแม้ว่าทางโรงเรียนจะมีบทบาทหลักในการให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม อย่างเช่น การปฏิบัติตนและการสอนความเข้าใจถึงการเกิดขึ้นและความหมายต่าง ๆ ในตรุษจีนแล้ว หน่วยงานภาครัฐยังสามารถเข้ามาช่วยเสริมกิจกรรมทางการเรียนรู้ได้ ยกตัวอย่างเช่น การใช้เกมส์เล่นถามตอบคำถามประวัติวันตรุษจีน เพื่อจูงใจให้เยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจกับการเรียนรู้วัฒนธรรมตรุษจีนอย่างสนุกสนาน เพราะการเรียนรู้อย่างสนุกสนานนั้นนำมาซึ่งความจำระยะยาว และสามารถสร้างความประทับใจในการเรียนรู้ผ่านเกมได้ นอกจากนี้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นยังสามารถร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการจัดทำบอร์ดความรู้ในความสูงระดับเด็กและเยาวชน ใช้อักษรตัวใหญ่ และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายตามวัยเพื่อทำให้เด็กและเยาวชนมีแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ระหว่างการท่องเที่ยวเทศกาลกับคนในครอบครัวได้อีกด้วย

นอกจากการเรียนการสอนในเรื่องประวัติของวันตรุษจีนแล้ว ทางโรงเรียนยังมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมจีนซึ่งถือเป็นศิลปะที่สำคัญของจีนทั้ง 3 อย่าง ได้แก่ การตัดกระดาษแบบจีน การเขียนพู่กันจีน และการถักเชือกแบบจีน โดยแต่ละปีจะมีความแตกต่างกันออกไปเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในห้องเรียน ดังคำสัมภาษณ์

“...ที่โรงเรียนผมมีการสอนเรื่องตรุษจีนด้วยครับ มีการตัดกระดาษแบบจีนครับ ผมตัดเป็นรูปตัว “สี่” ที่หมายถึงมงคล มักจะใช้กันในพิธีแต่งงานครับ เพื่อนผมได้ตัว “ผี” ที่แปลว่ามงคลครับ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 16 ปี, นักเรียน)

อย่างไรก็ดี ศิลปะจีนนั้นเป็นเพียงการสอนในงานเทศกาลสำคัญของจีน และโอกาสโครงการนิทรรศการภาษาจีนของโรงเรียนเพียงเท่านั้น ไม่ได้มีการเปิดวิชาสอนเพิ่มเติมแต่อย่างใด ข้อเสนอแนะต่อทางโรงเรียนที่สามารถทำได้คือการเปิดวิชาเพิ่มเติมเป็นศิลปะจีนเพื่อให้ให้นักเรียนหรือนักศึกษาที่เรียนในโรงเรียนจีนหรือมหาวิทยาลัยที่มีภาษาจีนได้ผลิตเพลินกับการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสืบต่อวัฒนธรรมจีนในขนาดใหญ่ได้อีกด้วย นอกจากนี้ในงานเทศกาลตรุษจีนของขนาดใหญ่ยังสามารถจัดการแข่งขันศิลปะจีนโดยเฉพาะ อาจมีหัวข้อการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลตรุษจีน เช่น การเขียนพู่กันคำโคลงคู่ที่ประดับไว้หน้าบ้านในช่วงตรุษจีน การแข่งขันตัดกระดาษที่เป็นลวดลายตรุษจีน หรือแม้แต่การถักเชือกจีนเป็นรูปมงคลต่าง ๆ เพื่อตกแต่งบ้านในวันตรุษจีน ในจุดนี้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเป็นผู้จัดงานได้ สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดประชุมกับครูในโรงเรียนจีน จัดหา

คณะกรรมการเป็นคนนอกเพื่อความยุติธรรม วิธีนี้อาจช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมจีนที่มีผลต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนอีกทางหนึ่งด้วย เพราะศิลปะจีนที่นำเสนอให้แข่งขันนั้นล้วนมีความเกี่ยวข้องกับเทศกาลตรุษจีน

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความหวังโยนในเรื่องการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเรื่องวันตรุษจีนของเด็ก ๆ ว่าหากไม่มีการบ้านที่เกี่ยวข้อง โอกาสในการศึกษาหาข้อมูลเรื่องวันตรุษจีนก็จะมีน้อยมาก ดังคำสัมภาษณ์

“...โรงเรียนมีห้องสมุดที่ให้เด็ก ๆ เข้าไปอ่านนะ แต่ไม่รู้ว่าคุณเขาจะค้นคว้าเรื่องตรุษจีนกันมากแค่ไหน ถ้าครูไม่ให้การบ้านมา...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 52 ปี, ข้าราชการ)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถตีความได้ว่า ผู้ปกครองมีความเป็นห่วงต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเยาวชนรุ่นใหม่ เพราะมีคำพูดว่าหากไม่มีการบ้านก็คงไม่มีการค้นคว้าเรื่องตรุษจีน ดังนั้นแล้วหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญคือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจึงเห็นสมควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงศิลปวัฒนธรรมด้วยตนเอง อาจจัดเป็นนิทรรศการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนับสนุนวัฒนธรรมอื่นๆ ที่สำคัญในชาติใหญ่ด้วย หรืออาจสร้างเว็บไซต์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีเกียรติบัตรอย่างเช่น Thai MOOC ทำให้เยาวชนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มเติม เพราะเยาวชนสามารถนำเกียรติบัตรไปประกอบใน Portfolio สำหรับการสอบเข้าโรงเรียนมัธยมและมหาวิทยาลัยได้

4.1.3 ศาสนสถาน

ศาสนสถานจีนในชาติใหญ่มีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ ศาลเจ้าจีน วัดจีน และมูลนิธิจีน ศาลเจ้าจีนที่มีชื่อเสียงของชาติใหญ่ ได้แก่ ศาลเจ้ากวนอู ศาลเจ้าหลักเมือง และศาลเจ้าพ่อเสือ วัดจีนในชาติใหญ่เป็นวัดนิกายมหายานแบบจีนนิกายและอันหนัมนิกาย โดยมีหลวงจีนบรรพชาเพื่อเผยแผ่ศาสนาพุทธให้คงอยู่ในสังคม และมูลนิธิที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในการทำบุญของชาวไทยเชื้อสายจีนในชาติใหญ่คือมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตัง) ที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองชาติใหญ่ ละแวกเดียวกันกับวัดจื่อฉางและโรงพยาบาลมิตรภาพสามัคคี ในวันตรุษจีนนั้น บางครอบครัวนิยมทำบุญตักบาตรอาหารเจกับหลวงจีนที่บรรพชาอยู่ในวัดจีน ดังคำสัมภาษณ์

“...บ้านหนูเขาไปทำบุญตักบาตรกับหลวงจีนกันคะในวันตรุษจีน ใส่อาหารเจเป็นการทำบุญคะ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 22 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

จากการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมที่ทางศาสนสถานและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องใน
หาตใหญ่ในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องทำบุญและพิธีกรรมในวันตรุษจีนสำหรับเทศกาลตรุษจีน
ในหาตใหญ่ นั้น พบว่า ยังไม่มีการให้ข้อมูลดังกล่าวที่จะนำร่องไปสู่การปฏิบัติทางวัฒนธรรมจีน
หาตใหญ่ ดังนั้นแล้ว หน่วยงานภาครัฐ ในฐานะที่เป็นเจ้าบ้านในการดูแล ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
ท้องถิ่นสามารถสร้างฐานข้อมูลทั้งแบบ Online และ Offline อาจสามารถจัดทำข้อมูลโดยให้
นักวิชาการจัดทำการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ก่อนจัดสร้างฐานข้อมูลได้
ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมที่ปรากฏในงานเทศกาลตรุษจีน กิจกรรมที่สามารถทำได้ในเทศกาลตรุษจีน
คำสอนที่คนจีนหาตใหญ่สืบทอดกันมาที่ต้องปฏิบัติตนในวันตรุษจีน และคติความเชื่อสำคัญที่
คนจีนหาตใหญ่มักให้ความสำคัญในวันตรุษจีน ในทาง Online ทางหน่วยงานรัฐสามารถจัดทำ
เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนได้ โดยอาจเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐที่เป็น
เจ้าภาพผู้ริเริ่มโครงการ มหาวิทยาลัยที่เป็นผู้จัดทำการจัดการความรู้ ครูจีนในท้องถิ่นที่เป็น
ผู้ให้คำชี้แนะด้านการทำสื่อที่เยาวชนเข้าใจ สวมคามจีนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก หากสามารถทำ
เช่นนี้ได้ก็อาจเป็นประโยชน์อย่างมากในการรวบรวมข้อมูล เสมือนการสร้างพิพิธภัณฑ์ในรูปแบบ
ออนไลน์ ส่วนแบบ Offline นั้นทางหน่วยงานภาครัฐสามารถจัดทำข้อมูลเป็นหนังสือเล่มเล็ก
ที่อ่านง่าย ชวนอ่าน และออกแบบน่าสนใจต่อการเรียนรู้ในเยาวชน โดยอาจนำหนังสือที่จัด
ตีพิมพ์นี้ไปมอบให้กับห้องสมุดของสถานศึกษาทั่วหาตใหญ่ รวมถึงห้องสมุดประชาชนที่เป็น
ศูนย์กลางการเรียนรู้ของภาครัฐเองด้วย วิธีนี้อาจส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่น้อย และอาจ
ทำให้การสืบทอดตรุษจีนมีผลมากขึ้น

นอกจากนี้ในศาลเจ้าจีนในหาตใหญ่ ยังมีคนเฝ้าศาลเจ้าที่เป็นคณะกรรมการศาลเจ้า
และประธานศาลเจ้าที่คอยให้ความช่วยเหลือผู้ที่ศรัทธาเข้ามากราบไหว้เทพเจ้าในวันตรุษจีนว่า
ต้องทำอะไรบ้าง และมีพิธีกรรมใดบ้างที่สามารถประกอบได้ในวันตรุษจีนดังคำสัมภาษณ์

“...ที่ศาลเจ้านั้นเขาสอนนะว่าไหว้พระในวันตรุษจีนนั้นพิเศษกว่าปกติอย่างไร
มีพิธีกรรมอะไรแนะนำบ้าง...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 52 ปี, ข้าราชการ)

“...ที่บ้านผมชอบไปศาลเจ้าจีนที่เขาคองหงส์ครับ เขาก็มีพิธีไหว้เจ้าแม่กวนอิม
ที่ยิ่งใหญ่มากเลยครับ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 21 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

อีกสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจที่หน่วยงานภาครัฐในขนาดใหญ่ยังไม่ได้ทำคือการสร้างฐานความรู้ในศาสนสถาน เช่น การจัดตีพิมพ์แผ่นพับหรือใบความรู้แผ่นที่สักการะกราบไหว้ในศาสนสถานนั้น ๆ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่านอกจากศาสนสถานและผู้ศรัทธาได้เข้าไปสักการะกราบไหว้แล้วยังมีที่ได้อีกบ้างในขนาดใหญ่ที่ยังสามารถเข้าไปสักการะกราบไหว้ได้ อาจทำเป็นแผนที่เส้นทางแห่งการสักการะบูชา เนื่องจากปัจจุบันมีเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่เรียกตนเองกันว่าเป็น “สายมู” หมายถึง ผู้ที่สนใจและศรัทธาในความเชื่อเรื่องเทพเจ้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสิ่งเหนือธรรมชาติ ที่มักเดินทางขอพรสักการะบูชาเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต และขอพรให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้สิ่งที่ขอ นั้นประสบความสำเร็จ การสนับสนุนกลุ่มเยาวชน “สายมู” เช่นนี้อาจส่งผลต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนที่เป็นเทศกาลหนึ่งที่น่าจะสักการะบูชาก็อาจส่งผลไม่น้อย จากการค้นคว้าหาข้อมูลเอกสารนั้นพบเพียงเอกสารประวัติของศาสนสถานนั้น ๆ รวมถึงหนังสือธรรมะที่มีการจัดตีพิมพ์เผยแพร่โดยผู้ศรัทธาบริจาค แต่ยังไม่พบข้อมูลที่น่าเสนอให้จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสักการะบูชา

4.1.4 สมาคมจีน

สมาคมจีนในขนาดใหญ่ประกอบไปด้วยสมาคมหลักทั้งหมด 5 สมาคม ได้แก่ สมาคมฮากกา สมาคมแต้จิ๋ว สมาคมฮกเกี้ยน สมาคมไหหลำ สมาคมกวางสีขนาดใหญ่ โดยสมาคมจีนทุกสมาคมในขนาดใหญ่ล้วนมีจุดประสงค์เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมจีนให้คงอยู่คู่ชาติใหญ่ จากการสัมภาษณ์พบว่าครอบครัวหนึ่งมักเข้าสมาคมในการรวมตัวกันในวันตรุษจีนเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองวันตรุษจีนและพูดคุยแลกเปลี่ยนสารทุกข์สุขดิบ ดังคำสัมภาษณ์

“...บ๊าเราจะพาไปสมาคมจีนเลยในวันตรุษจีน ไปรวมตัวกับพรรคพวกในสมาคม มีการคุยกันในเรื่องธุรกิจ สารทุกข์สุขดิบ วงศาคณาญาติ แล้วก็เรื่องตรุษจีนว่าจะไปเที่ยวไหนกันบ้าง...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 24 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า สมาคมจีนมีการจัดงานตรุษจีนเป็นประจำทุกปี และการประกอบพิธีกรรมอย่างครบถ้วน เพราะสมาคมมีงบประมาณเพียงพอที่ได้จากการระดมทุนในสมาคมและการเสาะหาผู้สนับสนุนจากภายนอกเพื่อให้วัฒนธรรมจีนสามารถอยู่คู่กับเมืองขนาดใหญ่ได้ต่อไป ดังคำสัมภาษณ์

“...สมาคมนี้เขาจัดตรุษจีนทุกปีนะ รู้เพราะว่าบ้านนี้อยู่ใกล้สมาคมเลย เขาจัดงานยิ่งใหญ่ทุกปี มีจุดประทัด ตังโตะไหว้เจ้ากันยิ่งใหญ่เลย...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 48 ปี, พนักงานบริษัท)

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยได้มีการสอบถามเพิ่มเติมถึงความเข้าใจในการเข้าร่วมสมาคมของเยาวชนรุ่นใหม่ของหาดใหญ่ พบว่า เยาวชนจีนหาดใหญ่ยังไม่ได้มีความเข้าใจในเรื่องกระบวนการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคม และยังไม่เข้าใจถึงหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของสมาคม ตลอดจนความสำคัญของสมาคมจีนต่อเมืองหาดใหญ่ ดังคำสัมภาษณ์

“...หนูกับที่บ้านไม่ได้เข้าร่วมสมาคมจีนในหาดใหญ่เลยคะ เพราะไม่รู้ว่าจะต้องทำยังไงบ้าง เข้าใจเพียงว่าพวกเขาจะมีหน้าที่ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมจีนหาดใหญ่ แต่ก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไรบ้าง หากมีที่ไหนสามารถให้ข้อมูลได้บ้างก็น่าสนใจศึกษานะคะ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 24 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

จากบทสัมภาษณ์นี้ อาจตีความได้ว่าสมาคมอาจสามารถเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในรูปแบบทั้ง Offline และ Online เช่นกัน เพราะจากที่ค้นคว้าหาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ยังพบว่าสมาคมจีนในหาดใหญ่มีเพียงสื่อ Facebook ในการประชาสัมพันธ์รายละเอียดว่าได้กระทำกิจกรรมใดบ้างที่มีผลประโยชน์ต่อวัฒนธรรมจีนในหาดใหญ่ แต่ยังไม่ทราบถึงภารกิจ วิสัยทัศน์ ภาระหน้าที่ต่างๆ ของสมาคม รวมถึงประวัติของสมาคมอีกด้วย ดังนั้นแล้วผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการสร้าง Website เพื่อรวบรวมข้อมูลของสมาคมก็ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่ง และการนำข้อมูลเหล่านั้นมาตีพิมพ์เผยแพร่ก็อาจทำให้เยาวชนและคนจีนหาดใหญ่สามารถเข้าถึงได้มากขึ้นเช่นกัน โดยระบุใจความสำคัญในเรื่องประวัติของสมาคม หน้าที่ของสมาคม ภารกิจและวิสัยทัศน์ เป้าหมาย รายปีหรือในอนาคต และมีการเชิญชวนลูกหลานจีนให้เข้าร่วมกับทางสมาคมเพื่อส่งเสริม อนุรักษ์ และสืบทอดเทศกาลสำคัญของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศกาลตรุษจีน

4.1.5 ภาคเอกชน

ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเทศกาลตรุษจีนหาดใหญ่ไม่น้อย เพราะเจ้าของกิจการภาคเอกชนของหาดใหญ่จำนวนหนึ่งเป็นลูกหลานของชาวจีนโพ้นทะเล จึงไม่แปลกที่จะมีวันหยุดในช่วงตรุษจีน เพราะชาวจีนล้วนถือคติว่าในวันปีใหม่ชาวจีนจะต้องหยุดทำงานเพื่อเฉลิมฉลองเทศกาลที่สำคัญที่สุด ปีใหม่ที่กำลังจะมาถึงจะได้มีแต่ความสุขสบาย แต่หากทำงานในวันปีใหม่ ทั้งปีก็จะเหน็ดเหนื่อยกับการงาน ดังนั้นแล้วธุรกิจกิจการต่างๆ ที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นเจ้าของก็จะได้หยุดวันตรุษจีนด้วย ดังคำสัมภาษณ์

“...ถ้าเราได้หยุดตรุษจีนด้วย เพราะมีบอกว่าถ้าแก่แก่เป็นคนจีน เลยได้รับวันหยุดตรุษจีนยาว 3 วันเลย เลยมีเวลาฉลองตรุษจีนกันในครอบครัวเลย...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 25 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

ในการสัมภาษณ์คนไทยเชื้อสายจีนท่านหนึ่ง พบว่า เขาจะต้องไปช่วยเจ้าของกิจการจัดงานตรุษจีนในบริษัท เพราะเจ้าของกิจการเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่ค่อนข้างเคร่งครัดในการปฏิบัติวัฒนธรรมจีน ในทุกๆ ปี การช่วยเจ้าของกิจการประกอบพิธีกรรมตรุษจีนนั้นเป็นเหมือนวัฒนธรรมองค์กรที่ทุกคนในบริษัทต่างได้รับคำเชิญชวนให้มาประกอบพิธีกรรมร่วมกัน ดังคำสัมภาษณ์

“...วันตรุษจีนนี้ต้องไปช่วยเถ้าแก่จัดงานตรุษจีนทุกปีเลย ทั้งในเรื่องการแบ่งงานว่าใครบ้างต้องรับหน้าที่ไปซื้อของ ส่วนใหญ่ก็เป็นพนักงานผู้หญิง ส่วนผู้ชายก็รับหน้าที่ช่วยกันยกของ จัดสถานที่ หลังจากนั้นก็ไหว้เทพเจ้าบรรพบุรุษของเถ้าแก่ แล้วก็ฮ่อเฮียตี้พร้อมกัน สุดท้ายของวันไหว้ เถ้าแก่ก็จะแจกอั่งเปา เป็นเหมือนโบนัสประจำปีเป็นของรางวัล บางปีก็โอนให้ บางปีก็จะให้เป็นเงินสดเลย...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 37 ปี, พนักงานบริษัท)

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ยังได้ประกาศนโยบายสนับสนุนวันหยุดเพื่อสังคมแห่งพุทธวัฒนธรรม อันเป็นจุดเด่นของชาติใหญ่ที่มีทั้งวัฒนธรรมไทยพุทธ อิสลาม คริสต์ศาสนา และไทยจีน ลูกหลานจีนในชาติใหญ่จึงไม่ต้องขอลาหยุดเพื่อประกอบพิธีกรรมตรุษจีนอีกต่อไป ดังคำสัมภาษณ์

“...มหาวิทยาลัยประกาศนโยบายสนับสนุนวันหยุดความหลากหลายทางวัฒนธรรมครับ เรามีหยุดวันของอิสลาม วันคริสต์มาส แล้วก็วันตรุษจีนด้วยครับ ดีเลยครับ ผมจะได้ไม่ต้องลาหยุดมาทำตรุษจีนอยู่...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 23 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

อีกหนึ่งหน่วยงานภาคเอกชนที่สำคัญต่อการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนคือศูนย์การค้าต่างๆ ที่มีการจัดสินค้าเพื่อจำหน่ายอุปกรณ์และอาหารเพื่อการเซ่นไหว้ในวันตรุษจีน ตลอดจนการจัดชมถ้ำรูปวัฒนธรรมจีนในศูนย์การค้า การแสดงศิลปวัฒนธรรมจีน การจัดงานแถลงข่าว การเปิดงานตรุษจีนของภาครัฐในศูนย์การค้า และกิจกรรมทางวัฒนธรรมจีนต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์

“...ผมไปเซ็นเฟสทุกปีเลยครับในวันตรุษจีน เพราะจะมีงานแถลงข่าวว่าวันตรุษจีนปีนี้มีกิจกรรมที่ไหน มีกิจกรรมอะไรบ้าง ที่บ้านผมเป็นราชการเลยต้องไปเพราะหน้าที่อยู่แล้วครับ เลยชวนๆ ครอบครัวกันไปนั่งฟังด้วย เพราะมีที่นั่งให้กับคนทั่วไปด้วย ในงานก็จะได้รู้เลยครับว่าจัดงานที่ไหนยังไง มีกิจกรรมอะไรบ้าง เมื่อได้ข้อมูลพวกนี้แล้วเราก็ตามเที่ยวเลยครับ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 23 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

จากการศึกษาข้อมูลในภาคสนามว่าในวันตรุษจีนนั้นภาคเอกชนได้มีกิจกรรมใดบ้างในวันตรุษจีน ภาครัฐก็สามารถให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลได้ เพราะข้อมูลเหล่านี้ คนที่เข้าใจและรับรู้คือคนจีนขนาดใหญ่ในท้องถิ่น แต่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจจะต้องทำความเข้าใจคนท้องถิ่นเสียก่อน จึงจะสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้ หรือแม้แต่นักวิจัยหรือนักวิชาการที่ศึกษาเรื่องจีนในขนาดใหญ่ก็จะต้องทำการศึกษภาคสนามจึงจะสามารถทราบความจริงเหล่านี้ ดังนั้นแล้วภาครัฐยังสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อเผยแพร่ให้คนทั่วไปรับทราบถึงกิจกรรมของภาคเอกชนต่างๆ ที่กระทำในวันตรุษจีนได้ เพื่ออาจเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในตรุษจีนขนาดใหญ่มากขึ้น เพราะจากการศึกษาเอกสารทั้งในระบบ Online และ Offline นั้นยังไม่พบการรวบรวมข้อมูลชนิดนี้เลยในเอกสารของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยภาคเอกชน เช่น ศูนย์การค้าในการเชิญชวนคนไทยเชื้อสายจีนทั้งที่เป็นคนขนาดใหญ่และนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติเข้าร่วมทำงานแถลงข่าว กิจกรรมทางวัฒนธรรมจีน การเฉลิมฉลองงานตรุษจีนที่จัดโดยภาคเอกชน ก็อาจช่วยส่งเสริมการตลาดวัฒนธรรมตรุษจีนในแบบใหม่ได้ เพราะการเฉลิมฉลองงานตรุษจีนในแบบดั้งเดิมคือการจัดงานตรุษจีนในครอบครัวและการท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันศูนย์การค้าถือเป็นหน่วยงานที่มีส่วนอย่างมากในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมประจำปี คนไทยเชื้อสายจีนก็สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการเฉลิมฉลองในครัวเรือนมาเป็นการเฉลิมฉลองในศูนย์การค้าได้

4.2 การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ

4.2.1 นโยบาย

ภาครัฐได้มีการวางนโยบายต่างๆ พอสมควรในการพัฒนา ส่งเสริม และอนุรักษ์เทศกาลตรุษจีนในฐานะที่เป็นเทศกาลสำคัญของวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นที่โด่งดังสำหรับหาคใหญ่ว่าหากมาหาคใหญ่ก็ต้องมาเที่ยวเทศกาลวัฒนธรรมจีน ดังที่เทศบาลนครหาคใหญ่ได้มีข้อมูลว่ามีแผนพัฒนาหาคใหญ่เฉพาะด้านวัฒนธรรมโดยเฉพาะ จากการสัมภาษณ์บุคคลท่านหนึ่งซึ่งมีญาติทำงานอยู่ในเทศบาล ได้ข้อมูลว่าวัฒนธรรมจีนถือเป็นเป้าหมายหนึ่งของเทศบาลนครหาคใหญ่ในการพัฒนาเมืองหาคใหญ่ให้เป็นเมืองน่าเที่ยว ดังคำสัมภาษณ์

“...ญาติของแม่ทำงานอยู่ที่เทศบาล เห็นเขาบอกว่าเทศบาลนี้บรรจ
วัฒนธรรมจีนเป็นเป้าหมายหนึ่งเลยนะในการชูการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของหาคใหญ่...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 45 ปี, พนักงานบริษัท)

เมื่อได้ทราบว่าญาติของผู้ปกครองทำงานอยู่ในเทศบาลนครหาคใหญ่ ผู้วิจัยจึงเข้าไปขอสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมถึงโครงการที่เทศบาลนครหาคใหญ่กำลังสนับสนุนวัฒนธรรมจีนอยู่

ได้ความว่าวัฒนธรรมจีนได้บรรจุอยู่ในโครงการเส้นทางการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ ถือเป็นโครงการนำร่องการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนพื้นฐานวัฒนธรรมขนาดใหญ่ ดังคำสัมภาษณ์

“...รู้จักโครงการเที่ยวมงคล กินมงคล และไหว้มงคลของหาดใหญ่ใหม่คะ โครงการเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับจีนเท่านั้นนะ หากเข้าไปดูในเว็บไซต์ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ลองดูดี ๆ ในแผนที่การท่องเที่ยว ยังมีทั้งการไหว้พระไทย พระจีน พระแบบพราหมณ์ ฮินดูด้วยใช่ไหม ยังมีที่ท่องเที่ยวที่เป็นวัดไทยด้วย ฉะนั้นแล้วพวกนี้ถือเป็นโครงการท่องเที่ยวที่เสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลายของหาดใหญ่...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 46 ปี, ข้าราชการ)

สิ่งที่ยังไม่พบจากการสัมภาษณ์และการค้นหาเอกสารที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา คือ การเปิดเวทีในการเสวนาเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นโดยเยาวชนเป็นผู้ให้ข้อมูล เพราะกว่าวิจัยขั้นนี้ได้เน้นศึกษาเยาวชน เพราะกลุ่มคนนี้จะในอนาคตสำคัญของสังคม ดังนั้นแล้วหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นอาจสามารถจัดงานประชุมอาจเป็นทั้งรูปแบบ Online และ Offline เพื่อเชิญชวนเยาวชนไทยเชื้อสายจีนให้เข้าร่วมการเสวนาเพื่อจัดทำองค์ความรู้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมจีน โดยอาจใช้ตรุษจีนที่เป็นเทศกาลที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ปฏิบัติกันแพร่หลายที่สุด และรู้จักกันมากที่สุดเป็นตัวนำร่อง ให้เยาวชนร่วมกันวิเคราะห์และนำเสนอข้อคิดเห็นว่าการอนุรักษ์เทศกาลตรุษจีนในยุคปัจจุบันควรมีอะไรปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมเพื่อทำให้การอนุรักษ์เทศกาลตรุษจีนในปัจจุบันมีความทันสมัย และอยู่คู่กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมเมืองหาดใหญ่

4.2.2 งบประมาณ

ในการพัฒนาเมืองหาดใหญ่ให้เป็นเมืองนำท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมแล้ว ย่อมมีการจัดสรรงบประมาณซึ่งเป็นหน้าด่านสำคัญในการพัฒนาเทศกาลให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจากการสัมภาษณ์คนหาดใหญ่ที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เขาเคยมีประสบการณ์การรับรู้ว่าการพัฒนาหาดใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณไว้จำนวนหนึ่งเพื่อเป็นงบประมาณในการจัดงานเทศกาลประจำปี ดังนั้นแล้วหาดใหญ่จึงมีการจัดงานตรุษจีนเป็นประจำทุกปี ดังคำสัมภาษณ์

“...ทราบมาว่าทางเทศบาลนี้เขามีงบประมาณในการจัดงานเทศกาลตรุษจีนหาดใหญ่ในทุกๆ ปีเลย นี่เป็นการสนับสนุนที่ดีนะ เพราะคนในบ้านเราจะได้ไปร่วมเทศกาลทุกปีเลย...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 62 ปี, เจ้าของกิจการ)

นอกจากการสนับสนุนจากเทศบาลที่เป็นหน่วยงานท้องถิ่นต่อการจัดงานเทศกาลประจำปีแล้ว ทางรัฐบาลกลางยังมีโครงการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในวันตรุษจีน คือโครงการคืนภาษี โดยของที่สามารถทำรายการคืนภาษี ได้แก่ อาหารเช่นไหว้ อนุภรณ์เช่นไหว้ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามรายการที่ภาครัฐประกาศให้สามารถคืนภาษีได้ โดยผู้ที่ต้องการคืนภาษีจะต้องมีใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบเพื่อยื่นให้กับหน่วยงานภาครัฐเพื่อทำเรื่องขอคืนภาษี จากคำสัมภาษณ์ของครอบครัวเยาวชนไทยเชื้อสายจีนท่านหนึ่ง ได้ข้อมูลว่าโครงการดังกล่าวสามารถเพิ่มกำลังซื้อในการเตรียมของเช่นไหว้ได้ดีขึ้น ดังคำสัมภาษณ์

“...ปีที่แล้ว ครอบครัวของหนูเขาลงทะเบียนคืนภาษีกับภาครัฐมาค่ะ อาอิหนูบอกว่าสามารถช่วยลดรายจ่ายในช่วงตรุษจีนได้ดีเลยค่ะ เพราะของที่เรารู้สึกสามารถออกบิลเพื่อคืนภาษีได้ ครอบครัวหนูเลยมีโอกาสซื้อของไหว้เยอะขึ้น และทำพิธีกรรมเต็มๆมากขึ้นค่ะ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 23 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

อีกหนึ่งโครงการที่ได้รับความนิยมสูงสำหรับการอุดหนุนรายจ่ายของประชาชนของรัฐบาลปัจจุบันคือโครงการคนละครึ่ง รัฐบาลครึ่งหนึ่งและประชาชนจ่ายครึ่งหนึ่ง โดยวันตรุษจีนที่ผ่านมาได้มีช่วงเวลาที่ตรงกับช่วงเวลาที่โครงการคนละครึ่งสนับสนุนอยู่ จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่าโครงการคนละครึ่งสามารถช่วยคนไทยเชื้อสายจีนในการประหยัดรายจ่ายของครอบครัวได้ จึงสามารถซื้อหาของเช่นไหว้ได้จำนวนมากกว่าเดิม ดังคำสัมภาษณ์

“...คนละครึ่งเลยครับ ที่บ้านผมนี่ชอบกันมาก ตอนมาช่วงตรุษจีนนี้ ผมว่าช่วยเศรษฐกิจตรุษจีนได้มากนะครับ เพราะการซื้อของไหว้และอนุภรณ์ไหว้เจ้านั้นสามารถใช้คนละครึ่งได้ สามารถช่วยประหยัดรายจ่ายของครอบครัวได้มากเลยครับ...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 51 ปี, ธุรกิจส่วนตัว)

ปัญหาที่พบจากการสัมภาษณ์ในเรื่องงบประมาณคือความกังวลต่อราคาสินค้าที่ใช้ในการเช่นไหว้ ไม่ว่าจะเป็นอาหารและอนุภรณ์ที่ใช้ในการเช่นไหว้ ดังนั้นแล้วนี่อาจเป็นจุด pain point ของภาคประชาชนที่ภาครัฐอาจเข้ามาช่วยเหลือได้ เช่น การสร้างระบบตรุษจีนหาดใหญ่ออนไลน์ โดยเป็นระบบที่ผู้คนสามารถเข้าไปประกอบพิธีกรรมตรุษจีนผ่านรูปแบบออนไลน์ได้ โดยอาจสามารถพัฒนาเพื่อรองรับระบบ Virtual Reality (VR) ได้ในอนาคต เพราะปัจจุบันจากการสืบค้นข่าวสารวันตรุษจีนพบว่าสินค้าวันตรุษจีนมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อยๆ จึงสมเหตุสมผลที่การสืบทอดวันตรุษจีนในสมัยใหม่อาจเป็นรูปแบบออนไลน์ โดย platform การปฏิบัติที่น่าสนใจนี้อาจเข้าถึงเยาวชนคนรุ่นใหม่ได้มากขึ้น ถึงแม้วิธีนี้อาจถูกมองว่าคุณค่า

เดิมทางวัฒนธรรมอาจจางหายไปบ้าง แตกเป็นวิธีการการปรับเปลี่ยนตามความหมายของวัฒนธรรมที่อาจปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยได้ วัฒนธรรมก็จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้เข้ากันได้กับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

4.2.3 การวางแผน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีการประชุมกับสมาคมจีนและโรงเรียนศรีนครมูลนิธิที่เป็นหนึ่งในเจ้าภาพการจัดงานตรุษจีนหาดใหญ่ในทุก ๆ ปี คนไทยเชื้อสายจีนหาดใหญ่ท่านหนึ่งก็ได้รับทราบถึงการประชุมที่เป็นข่าวในเพจเฟซบุ๊กของเทศบาลนครหาดใหญ่และเพจชาวท้องถิ่นหาดใหญ่ การวางแผนการจัดงานดังกล่าวทำให้เกิดของตกแต่งแบบจีนในงานตรุษจีนไม่ว่าจะเป็นโคมไฟจีน ชุดสิงโตจีนที่ประดับให้ผู้เข้าร่วมงานสามารถเข้าไปถ่ายรูปได้ และซุ้มศิลปะจีนที่โรงเรียนศรีนครมูลนิธิ ดังคำสัมภาษณ์

“...ในความคิดเห็นของผมนะครับ เทศบาลเขาสนับสนุนดีมากครับในเรื่องเทศกาลตรุษจีน เพราะมีการจัดงานทุกปี ผมเห็นของตกแต่งแบบจีนประดับประดาอย่างสวยงามครับ และมีการประชาสัมพันธ์งานตรุษจีนผ่านเพจเฟซบุ๊กของเทศบาลด้วยครับ...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 48 ปี, ธุรกิจส่วนตัว)

อีกหนึ่งผลจากการประชุมวางแผนการจัดงานและการประชาสัมพันธ์ที่คนหาดใหญ่คุ้นชินกันคือการประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นป้ายประกาศที่จัดตั้งอยู่ที่สี่แยกมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ทางเขียเซียงตั้ง) ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางเมืองหาดใหญ่ แผ่นป้ายดังกล่าวมีรายละเอียดการจัดงานอย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นวันที่จัดงาน สถานที่จัดงาน กิจกรรมแนะนำภายในงาน ดังคำสัมภาษณ์

“...ผมเห็นการประชาสัมพันธ์จากแผ่นป้ายใหญ่มากที่หน้าสี่แยกมูลนิธิเซียงตั้งนะครับ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นแม่ผมที่ไปตลาดแล้วเห็นป้าย ก็จะมาบอกต่อกับที่บ้านให้เตรียมตัวไปงานตรุษจีนกันครับ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 22 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่มีมองเห็นได้จากการวางแผนการจัดงานเทศกาลตรุษจีนของเทศบาลนครหาดใหญ่และโรงเรียนศรีนครมูลนิธินั้นคือการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนในหาดใหญ่ เนื่องจากจากการสัมภาษณ์พบว่า การวางแผนงานเทศกาลตรุษจีนที่ทำเป็นประจำทุกปีนั้น คือการวางแผนงานโดยทางโรงเรียน เทศบาลนครหาดใหญ่ และสมาคมจีน อาจเป็นความจริงที่ว่า การจัดงานเทศกาลตรุษจีนนั้นเกิดจากความคิดในการจัดงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม หาดใหญ่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างมหาศาลตามกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นแล้วอาจต้องมีการสะท้อนความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชน

และนักท่องเที่ยวนในการวางแผนการจัดงาน เช่น การตั้งซุ้มรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดงานภายในงานตรุษจีนเพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานช่วยกันประเมินว่าอยากให้มิกิจกรรมหรือสิ่งใดเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับงานตรุษจีนได้ดียิ่งขึ้น หรือสามารถสร้างสิ่งรับฟังความคิดเห็นผ่านทางออนไลน์เพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ดียิ่งขึ้น ตามความหมายของวัฒนธรรมที่ว่าวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม เทคโนโลยี และพฤติกรรมของคนในสังคม นอกจากนี้การรับฟังความคิดเห็นยังเป็นการปรับปรุงแก้ไขวัฒนธรรมให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนในทุกช่วงวัยอันเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของหาดใหญ่ได้

4.2.4 การประสานงาน

เทศบาลนครหาดใหญ่ ถือเป็นเจ้าภาพในการจัดงานเทศกาลตรุษจีนที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติมาเที่ยวเทศกาลตรุษจีนหาดใหญ่ได้เป็นจำนวนมาก จึงมีสำนักข่าวมากมายทั้งจากในประเทศและต่างประเทศที่เข้ามาขอสัมภาษณ์ถึงประเด็นการจัดงานตรุษจีนไปทำข่าว สังเกตได้ว่างานตรุษจีนหาดใหญ่เป็นข่าวในสำนักข่าวของทุกๆ ปี ทำให้เศรษฐกิจของหาดใหญ่ดีขึ้นจากการเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีน ดังคำสัมภาษณ์

“...เทศกาลตรุษจีนปีเก่าก่อนนั้นไม่คึกคักและเจริญรุ่งเรืองเท่ายุคที่หาดใหญ่มีนักท่องเที่ยวเยอะมาก เทศกาลตรุษจีนนี้เรียกว่าเป็นเงินถุงเงินถังของหาดใหญ่เลยทีเดียวได้ คนมาเลยเข้ามาคนไทยจากต่างจังหวัดก็เข้ามาเที่ยวโรงแรมจองเต็ม ร้านอาหารก็คนเยอะ ยิ่งห้างนี้ไม่ต้องถามถึง เหมือนว่าพวกท่องเที่ยวเขาประชาสัมพันธ์แหละ ผสมกับการโฆษณาผ่านโทรทัศน์ ด้วยว่าหาดใหญ่จัดตรุษจีนยิ่งใหญ่ เลยมีนักท่องเที่ยวมากันเยอะ...”

(คนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 63 ปี, ธุรกิจส่วนตัว)

จากประสบการณ์การสังเกตการจัดงานแถลงข่าวและการสังเกตรายประชาสัมพันธ์งานทำให้เยาวชนไทยเชื้อสายจีนท่านหนึ่งได้มีความเข้าใจว่าเทศกาลตรุษจีนนี้เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการร่วมมือกันจัดงานตรุษจีนหาดใหญ่ ดังคำสัมภาษณ์

“...จากที่เห็นในทุกๆ ปีนะครับ เทศบาลหาดใหญ่เขาก็ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างดีนะครับ เพราะในทุกๆ ปีการจัดงานแถลงข่าววันตรุษจีนมีทั้งเซียงตั้ง สถานทูตจีนที่สงขลา ศาลากลางจังหวัดสงขลา เข้าร่วมด้วยครับ เหมือนกับว่าเทศกาลตรุษจีนหาดใหญ่นี้มีหลายหน่วยงานร่วมมือกัน ผมเห็นตราสัญลักษณ์ของหลายหน่วยงานอยู่ในป้ายไว้นิลงานครับ มี ม.อ. ด้วยนะครับ...”

(เยาวชนไทยเชื้อสายจีน, อายุ 22 ปี, นักศึกษามหาวิทยาลัย)

หลักการประสานงานที่สำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นประกอบไปด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จากกิจกรรมการประสานงานที่ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้างต้น ยังพบว่าภาคประชาชนยังอาจมีส่วนร่วมในการประสานงานเทศกาลตรุษจีนกับทางคณะผู้จัดงานได้ เช่น การรณรงค์ให้แต่งกายชุดจีนในวันตรุษจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ ที่สามารถเป็นผู้ประชาสัมพันธ์วันตรุษจีนให้กับผู้มาเยือนไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวในประเทศไทยและจากต่างประเทศได้ อาจเป็นการสร้างอัตลักษณ์สำคัญของชาติใหญ่ๆเมื่อถึงวันตรุษจีน ชาวไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ต่างร่วมใจกันสวมใส่ชุดจีนเพื่อเป็นอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ในการใส่เพียงเสื้อสีแดง ทั้งนี้ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนในการใส่ชุดกี่เพ้า หรือชุดจีนสมัยโบราณที่ห่างหายจากการสวมใส่เพื่อเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีนในหมู่ประชาชน ทั้งนี้ภาครัฐและเอกชนยังสามารถมีโครงการส่งเสริมการสวมใส่ชุดจีนได้จากการจัดโปรโมชั่นลดราคาชุดจีนก่อนวันตรุษจีนเพื่อเป็นการเตรียมตัวต่อเทศกาลตรุษจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ได้ดียิ่งขึ้น

5. อภิปรายผล

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนของเยาวชนไทยเชื้อสายจีนขนาดใหญ่ การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้จะอภิปรายโดยใช้หลักตรรกะเทียบเคียงระหว่างผลการวิจัยทั้ง 4 ได้แก่ นโยบาย งบประมาณ การวางแผน และการประสานงาน กับโมเดลการสืบทอดวัฒนธรรมของณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน (2556) ที่ประกอบด้วยด้านแนวคิด (Concept) รูปแบบ (Form) เนื้อหา (Content) และวิธีการ (Method) จึงมีการจับคู่อภิปรายระหว่าง (1) แนวคิดกับนโยบาย เพราะการร่างนโยบายในการสนับสนุนเทศกาลตรุษจีนนั้นต้องอาศัยแนวคิดในการออกแบบนโยบาย เช่น การสนับสนุนให้เป็นการท่องเที่ยวหรือการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมตรุษจีน (2) ด้านรูปแบบกับงบประมาณ เพราะการจัดสรรงบประมาณจะสอดคล้องกับรูปแบบการสืบทอดที่ต้องใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า (3) เนื้อหากับการวางแผน เพราะจากการศึกษาผลจากกลุ่มเป้าหมายยังไม่พบการสนับสนุนด้านความรู้ จึงต้องอาศัยข้อเสนอแนะในการวางแผนงานด้านการสนับสนุนความรู้มากขึ้น และ (4) วิธีการกับการประสานงาน เพราะแต่ละสถาบันทางสังคมล้วนมีการสืบทอดของตนเองแต่อาจได้รับการสนับสนุนเป็นการประสานงานโดยภาครัฐเพื่อให้การสืบทอดเทศกาลตรุษจีนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยหลักใหญ่ใจความต่อไปนี้จะเป็นการอภิปรายตามการจับคู่แนวคิดทฤษฎีและผลการศึกษา

(1) **แนวคิดกับนโยบาย** ในการวางแผนนโยบายในการสนับสนุนวัฒนธรรมนั้น เทศบาลนครหาดใหญ่ (2565) ได้มีการจัดตั้งนโยบายในการส่งเสริม อนุรักษ์ และฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ยังไม่พบการสนับสนุนเฉพาะด้าน เช่น การสนับสนุนวัฒนธรรมจีน โดยเฉพาะ เพราะหาดใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงอาจต้องมีการร่างนโยบายย่อยในการสนับสนุนวัฒนธรรมอันหลากหลายในแต่ละวัฒนธรรม โดยแนวคิดที่สามารถร่างเป็นนโยบายนั้นอาจสามารถนำเข้าสู่จากความคิดเห็นของชาวไทยเชื้อสายจีนในหาดใหญ่ที่เชื่อว่าวันตรุษจีนเป็นเทศกาลสำคัญที่สุดของคนไทยเชื้อสายจีนและชาวจีนทั่วโลก การสืบทอดนั้นถือเป็นการทำตามคำสั่งสอนของบรรพบุรุษ และควรค่าแก่การสืบทอด ความคิดเห็นเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภัสสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี (2562) ที่ว่าชาวไทยเชื้อสายจีนมีทัศนคติที่ดีต่อวันตรุษจีน และให้ความสำคัญกับการทำตามคำสั่งสอนของบรรพบุรุษ ดังนั้นแล้วหน่วยงานภาครัฐสามารถจัดเวทีเพื่อให้คนรุ่นเก่าเล่าความรู้และประสบการณ์ในวันตรุษจีนให้กับคนรุ่นใหม่ได้ฟัง เพราะข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายพบว่าเทศกาลตรุษจีนไม่ได้เป็นเพียงการเฉลิมฉลองเท่านั้น แต่ยังเป็นการทำตามสิ่งที่คนรุ่นเก่าทำมาก่อนแล้วทำตามในยุคสมัยปัจจุบัน การจัดเวทีเพื่อเผยแพร่ความรู้อย่างเป็นทางการอาจเพิ่มแนวทางในการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ได้ โดยอาจปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นการจัด Podcasting การอัดวีดีโอเพื่อเผยแพร่ในสื่อสังคม (Social media) และการสร้างออนไลน์เว็บไซต์เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ

(2) **ด้านรูปแบบกับงบประมาณ** จากการศึกษารูปแบบการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนจากกลุ่มเป้าหมายพบ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) รูปแบบพิธีกรรมในเทศกาลตรุษจีนมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย อย่างไรก็ตามก็กลับพบว่ากลุ่มเป้าหมายยังขาดความมั่นใจและความเข้าใจในความรู้พิธีกรรมตรุษจีน แต่มีทัศนคติว่าเทศกาลตรุษจีนควรค่าแก่การอนุรักษ์ตามที่บรรพบุรุษได้สั่งสอนมา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของภัสสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี (2562) ที่พบว่าคนไทยเชื้อสายจีนไม่มีความมั่นใจในความรู้ด้านเทศกาลตรุษจีนแต่ยังมีทัศนคติที่ดี แต่ผลการวิจัยนี้กลับขัดแย้งกับข้อค้นพบของเรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ (2554) ที่พบว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความรู้ด้านตรุษจีนเป็นอย่างดี แต่มีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในส่วนนี้ภาครัฐสามารถเข้ามาช่วยเหลือได้ตามวิธีการที่นำเสนอในงานเขียนของกิตติ ประทีปนาฏศิริ และธัญพัทธ์ ไคร์วานิช (2560) ที่ว่าการสนับสนุนการสืบทอดวัฒนธรรมอาจสามารถทำให้เกิดความบันเทิง กิจกรรมอันหลากหลาย และกระตุ้นให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรม ในการเผยแพร่ชุดความรู้ด้านพิธีกรรมตรุษจีนและประวัติของตรุษจีนทั้งเป็นหนังสือเล่มเล็กให้กับสถาบันครอบครัวหรือจัดทำเป็นออนไลน์เว็บไซต์สำหรับเยาวชน สร้างเกมทายคำถามในวันตรุษจีนเพื่อให้คนรุ่นใหม่เข้าร่วมเกมการตอบคำถามชิงรางวัล และการจัดทำบอร์ดความรู้ในงานเทศกาล และ 2) การสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหน่วยงานภาครัฐ พบว่าหน่วยงานภาครัฐในหาดใหญ่

มีการประสานกับศาสนสถานในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสักการะบูชาซึ่งเป็นจุดเด่นในการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่สำคัญสำหรับตระกูลจีนขนาดใหญ่ ได้แก่ เขาค้อหงส์ ตลาดกิมหยง วัดเจ็องฉาง และวัดถาวราราม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ Sae-Wang (2017) ที่ได้สร้างข้อสรุปว่าลักษณะการสนับสนุนวัฒนธรรมของประเทศไทย คือ การยกระดับวัฒนธรรมไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการสร้างวัฒนธรรมให้เป็นสินค้าเพื่อสร้างรายได้การท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น นอกจากนี้ในงานวิจัยของ แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย และ ฤทธิชัย เตชะมัทธินันท์ (2557) ที่ชี้แนะว่าควรสร้างเสริมให้เทศกาลตรุษจีนเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศที่ควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น

(3) ด้านเนื้อหาและการวางแผน เนื่องจากการศึกษาผลการวิจัยยังไม่พบการสนับสนุนด้านความรู้โดยหน่วยงานภาครัฐ การให้ความรู้ที่พบเพียงอยู่ในสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนสถาน ภาคเอกชน และสมาคมจีนเท่านั้น จากวิจัยของธนพล วิวัฒน์พาณิชย์ (2553) อาจสามารถนำมาปรับใช้กับบริบทในขนาดใหญ่ได้ เพราะเขาเสนอว่าการสืบทอดวัฒนธรรมอาจประสบความสำเร็จมากขึ้นได้ผ่านการสื่อสารทั้งสองทาง เช่น การเผยแพร่ความรู้ด้านเทศกาลตรุษจีน โดยอาจจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนไทยเชื้อสายจีนที่จะเป็นอนาคตของสังคมจีนในขนาดใหญ่ให้มีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีน เช่น การทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ความรู้และสิ่งที่ควรรู้ในเทศกาลตรุษจีน การเล่นเกมทายคำถามเทศกาลตรุษจีนบนเวทีการแสดง หรือจะเป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เข้าร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานตรุษจีนให้สามารถตอบโจทย์ผู้มาร่วมงานได้มากยิ่งขึ้น วิธีการนี้สอดคล้องกับแนวคิดของอุษณีย์ ชูโชติ และ ชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์ (2556) ที่ว่าทฤษฎีการสืบทอดวัฒนธรรมนั้นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของยุคสมัยเพื่อให้วัฒนธรรมสามารถปรับเปลี่ยนและเข้าถึงคนทุกสมัยได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของธนพล วิวัฒน์พาณิชย์ (2553) ที่เน้นว่าการสืบทอดวัฒนธรรมควรเน้นเรื่องการสื่อสารทั้ง 2 ทาง

(4) ด้านวิธีการและการประสานงาน จะเห็นได้จากผลการศึกษาที่ว่าสถาบันทางสังคมที่เคลื่อนไหวอยู่ในใหญ่นั้นได้มีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนขนาดใหญ่ที่แตกต่างกันไปในเชิงวิธีการ ในครอบครัวมีการอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานรู้จักการปฏิบัติเทศกาลตรุษจีนให้ถูกต้องตามที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมา ในสถาบันการศึกษามีการให้ความรู้ ทำกิจกรรมการเรียนรู้และทดสอบเพื่อวัดผลการเรียนรู้ด้านวันตรุษจีน ศาสนสถานมีการแนะนำวิธีการไหว้เจ้าในวันตรุษจีนและจัดเทศกาลตรุษจีนเพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมจีนที่สำคัญ สมาคมจีนมีการจัดตรุษจีนเพื่อรวบรวมสมาชิกชาวไทยเชื้อสายจีนของสมาคมให้มีความปรองดองและกลมเกลียว ส่วนภาคเอกชนมีทั้งจัดตั้งวันตรุษจีนให้เป็นวันหยุดเพื่อมอบเวลาให้กับอนุชนไทยเชื้อสายจีนให้มี

เวลาเฉลิมฉลองตรุษจีนกับครอบครัว ทั้งยังมีการไหว้เจ้าในบริษัทเพื่อให้พนักงานได้สืบทอด เทศกาลตรุษจีนร่วมกัน ส่วนในด้านภาครัฐนั้น การศึกษาครั้งนี้พบว่าการสนับสนุนของภาครัฐ มีวิธีการที่สามารถแยกได้เป็น 4 วิธีการ ได้แก่ การร่างนโยบายในการสนับสนุนวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น การจัดสรรงบประมาณ การวางแผนงานจัดเทศกาลตรุษจีน และการประสานงาน กับภาคเอกชน ในการให้ข้อเสนอแนะเชิงวิธีการนั้น จากการศึกษาครั้งนี้ยังพบช่องว่างในการ สนับสนุนให้ทันต่อยุคสมัยและเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่บ้าง โดยเริ่มต้นจาก การสร้างสินค้าเชิงวัฒนธรรมให้เป็นของที่ระลึกระหว่างท่องเที่ยวเทศกาลตรุษจีนในหาดใหญ่ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายยังไม่ได้ข้อมูลในเรื่องสินค้าที่ระลึกจากการท่องเที่ยวตรุษจีน ในหาดใหญ่เลย ภาครัฐอาจสร้างโครงการสนับสนุนชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนในหาดใหญ่ให้ผลิต ของที่ระลึกที่สื่อถึงตรุษจีนและหาดใหญ่ ที่อาจเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรมได้ (กิตติ ประทีปนาฏศิริ และ ธนย์พัทธ์ ไคร์วานิช, 2560) โดยสินค้าทางวัฒนธรรมเหล่านั้นอาจสามารถ สร้างจากจิตกรรมดิจิทัลที่ตอบสนองต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้วัฒนธรรม ที่มีอายุอย่างยาวนานสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยดังผลการวิจัยของหงส์หทัย โสเจริญวานิช และ ประชาธิป มากมูล (2565) ที่ได้ออกแบบจิตกรรมดิจิทัลจากประเพณีวัฒนธรรมตรุษจีน ผ่านโปรแกรม Adobe Photoshop C6 ที่ทำให้วัฒนธรรมตรุษจีนสามารถสื่อความหมายผ่าน จิตกรรมดิจิทัลได้ ไม่ว่าจะเป็นลวดลายการเชิดสิงโต เทพเจ้าไฉ่ซิงเอี้ย และการสังสรรค์วันตรุษจีน ในบ้านของครอบครัว โดยลวดลายเหล่านี้อาจสามารถนำมาผนวกกับบริบทในหาดใหญ่เพื่อ สร้างเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมได้ เช่น ลวดลายวัดเจ็อดจางที่เป็นสถาปัตยกรรมสื่อความหมาย การเป็นมหายานเป็นเงินนิกาย วัดถาวรที่เป็นมหายานแบบอันนัมมิกาย ตลาดกิมหยงในวัน ตรุษจีน และศาลเจ้าจีนในหาดใหญ่ โดยลวดลายเหล่านี้อาจพิมพ์ลงในเสื้อผ้า ผ้าเช็ดมือ จานชาม หรือผลิตเป็นรูปตกแต่งบ้านได้ เพื่อให้เป็นของที่ระลึกจากการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ของกิตติ ประทีปนาฏศิริ และ ธนย์พัทธ์ ไคร์วานิช (2560) ที่นำเสนอว่าการสืบทอดวัฒนธรรม อย่างหนึ่งที่สำคัญคือการยกระดับวัฒนธรรมให้เป็นสินค้าที่ระลึกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ค้นพบว่าการสนับสนุนของภาครัฐที่สนับสนุนเทศกาลตรุษจีนของเยาวชน ไทยเชื้อสายจีนประกอบไปด้วย 4 ผลการศึกษาสำคัญ ได้แก่ (1) แนวคิดและนโยบายที่เห็นคุณค่า ของวันตรุษจีนว่าควรค่าแก่การสืบสานตามคำสอนของบรรพบุรุษ (2) รูปแบบและงบประมาณ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามยัง ขาดความรู้ในเรื่องตรุษจีน (3) เนื้อหาและการวางแผน ที่ยังไม่พบการถ่ายทอดความรู้ในหน่วยงาน ภาครัฐ แต่พบในหน่วยงานอื่น ๆ (4) วิธีการและการประสานงาน ที่มีวิธีการหลากหลายวิธีที่ หน่วยงานทางสังคมแต่ละหน่วยงานสนับสนุนการสืบทอดเทศกาลตรุษจีน แต่ยังขาดหน่วยงาน

ส่วนกลางในการประสานงานให้สามารถสืบทอดให้เป็นระบบให้มากขึ้น โดยการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาทั้ง 4 ข้อ (1) ด้านแนวคิดและนโยบาย โดยสามารถจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้เรื่อง “ตรุษจีนหาดีใหญ่” ผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ในแนวคิด “จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่” (2) ด้านรูปแบบและงบประมาณ สามารถสร้างความรู้ในฉบับหนังสือเล่มเล็กเพื่อเสริมสร้างความรู้เทศกาลตรุษจีนและเพิ่มช่องทางการสร้างสินค้าทางวัฒนธรรม (3) ด้านเนื้อหาและการวางแผนที่อาจจัดเป็นบอร์ดความรู้ในงานเทศกาลตรุษจีน เกมทายคำถามชิงรางวัล และเปิดเวทีแสดงความคิดเห็น และ (4) วิธีการและการประสานงาน โดยให้หน่วยงานภาครัฐเป็นพื้นที่ส่วนกลางในการประสานกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นให้สร้างสินค้าทางวัฒนธรรมเทศกาลตรุษจีนโดยอาจใช้กิจกรรมดิจิทัลช่วยเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยมากขึ้นได้

ภาพที่ 2

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

เอกสารอ้างอิง/References

- กิตติ ประทีปนาฏศิริ, และ ชันย์พัทธ์ ไคร้วานิช. (2560). ผลกระทบของเทศกาลที่มีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประเทศไทย. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 9(3), 665-691.
- ณวีวรรณ สุวรรณภา. (2561). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวัฒนธรรม. ใน ประกอบ มีโครตกอง (บรรณาธิการ). *วัฒนธรรมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 6, น. 1-18). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2556). *การสืบทอดทางวัฒนธรรม (cultural inheritance) ที่ประสบความสำเร็จ*. <http://nattawats.blogspot.com/2013/04/cultural-inheritance.html>
- เทศบาลนครหาดใหญ่. (2565). *หน้าหลัก เทศบาลนครหาดใหญ่*. <https://www.hatyaicity.go.th/frontpage>
- ชนพล วิวัฒน์พาณิชย์. (2553). *การสื่อสารเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านเทศกาลตรุษจีนปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นภัสสรณ์ เหลืองศักดิ์ศรี. (2562). ประเพณีการไหว้ในเทศกาลตรุษจีน: ที่มา ความหมาย และการเปลี่ยนแปลง. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(1), 383-394.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก, 17 พฤศจิกายน 2542, หน้า 1-21
- พิณทิพย์ ขาวปลื้ม. (2556). *การสืบทอดวัฒนธรรมบีพาทย์มอญในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* [วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยศ สันตสมบัติ. (2559). *มนุษย์กับวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2540). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก, 11 ตุลาคม 2540, หน้า 1-99
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, หน้า 1-90
- เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ. (2554). *การศึกษาสืบทอดความเป็นจีนผ่านการทำความเข้าใจในความหมายและสัญลักษณ์ทางศาสนาของชาวจีนสู่ลูกหลานในสังคมไทย*. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วรรณดี สุทธินรากร. (2561). *การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ*. สยามปริทัศน์.
- ศุภการ สิริไพศาล, อภิเชษฐ กัญจนดิฐ, พรชัย นาคสีทอง, และ สุมาลี ทองดี. (2549). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวจีนเมืองหาดใหญ่จากอดีตถึงปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 9(2), 42-54.

- ศุภการ สิริไพศาล. (2550). *จินตนาใหญ่ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม*. มหาวิทยาลัยทักษิณ. สมชัย ใจดี, และ ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. (2545). *ประเพณีและวัฒนธรรมไทย*. ไทยวัฒนาพานิช. แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย, และ ฤทธิชัย เตชะมัทธนนท์. (2557). เทศกาลตรุษจีนเยาวราช: ภูมิหลัง และพัฒนาการ. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, 14(1), 35-44.
- หงส์หทัย โล่เจริญวานิช, และ ประชาธิป มากมูล. (2565). การสร้างสรรค์จิตรกรรมดิจิทัลจาก ประเพณีวัฒนธรรมตรุษจีนจังหวัดบุรีรัมย์. *Asian Journal of Traditional and Innovative Arts and Textiles*, 1(1), 42-54.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2547). *สังคมและวัฒนธรรม: เอกสารประกอบการศึกษาวิชา 313-183*. ด่านสุทธา. อำไพ หมั่นสิทธิ. (2553). *มนุษย์กับสังคม*. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- อิสระพงษ์ พลธานี, อุมพร บุญเพชรแก้ว, และ กุลธิดา นิมานบุรณ์วิจิตร. (2564). การส่งเสริม การท่องเที่ยววงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยผ่านข้อมูลสื่อออนไลน์. *วารสารการบริการ และการท่องเที่ยวไทย*, 16(2), 18-35.
- อุษณีย์ ธูโชติ, และ ชุมศักดิ์ นรารัตน์วงศ์. (2556). *วัฒนธรรมอาหารไทย: ภาคใต้*. สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Buakaew, J., & Janjula, J. (2015). Adaptation of Chinese New Year Tradition among Thai Chinese in Songkhla Province amidst Modernization. *Asian Social Science*, 11(12), 144-154.
- Conn, S. (2004). *History's Shadow: Native American and Historical Consciousness in the Nineteenth Century*. University of Chicago Press.
- Kottak, C. P. (2002). *Cultural Anthropology* (9th ed.). McGraw-Hill.
- Morita, L. C. (2007). Religion and family of the Chinese and Thai in Thailand and influences. *Studies in Language and Culture*, 28(2), 125-142.
- Sae-Wang, R. (2017). Cultural Heritage Management in Thailand: Common Barrier and the Possible Way to Survive. *Silpakorn University Journal of Social Sciences, Humanities, and Arts*, 17(2), 133-160.